EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 30.1.2025.
COM(2025) 19 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi Uredbe (EU) 2021/821 o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnom namjenom

{SWD(2025) 8 final}

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

o provedbi Uredbe (EU) 2021/821 o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnom namjenom

1. UVOD

U ovom se izvješću navode informacije o provedbi kontrola izvoza EU-a i moderniziranoj Uredbi (EU) 2021/821 od 19. svibnja 2021. („Uredba o robi s dvojnom namjenom" ili „Uredba")[1] za robu s dvojnom namjenom za razdoblje 2022. – 2023., kao i određena ključna kretanja u 2024., zajedno s agregiranim podacima EU-a i podacima država članica o kontroli izvoza za 2022.

Ovo je prvo godišnje izvješće pripremljeno u skladu s uvjetima Uredbe, koja je stupila na snagu 9. rujna 2021. To je važan događaj za razvoj politike kontrole izvoza EU-a na temelju veće razmjene informacija o odlukama država članica o licenciranju u vezi s kontrolom izvoza kako bi se povećala transparentnost u tom području.

Kako je predviđeno Uredbom i kako bi se poboljšao postupak prikupljanja podataka, Komisija je 17. siječnja 2024. objavila Smjernice o prikupljanju i obradi podataka o kontroli izvoza (smjernice o transparentnosti)[2] dogovorene s državama članicama. Tim je smjernicama državama članicama omogućeno da prikupljaju statističke podatke za pripremu godišnjeg izvješća EU-a o kontroli izvoza robe s dvojnom namjenom. U tom je kontekstu Komisija od 27. siječnja do 28. veljače 2023. održala savjetovanja s dionicima o načinu prikupljanja podataka o kontroli izvoza. S obzirom na to Komisija je pripremila ovo izvješće na temelju informacija prikupljenih od država članica[3] u okviru koordinacijske skupine za robu s dvojnom namjenom (DUCG). Podaci za 2022. koje su dostavile države članice zbog opsežnosti su prikazani u konsolidiranom formatu u radnom dokumentu službi Komisije priloženom ovom godišnjem izvješću. Ovo će se izvješće nadopuniti nakon objave podataka za 2023. u obliku zasebnog radnog dokumenta službi Komisije u prvom tromjesečju 2025.

U razdoblju obuhvaćenom ovim izvješćem došlo je do velikih promjena u geopolitičkom okruženju. Agresivan rat Rusije protiv Ukrajine i širenje sukoba na Bliskom istoku samo su istaknuli važnost učinkovitih kontrola izvoza robe s dvojnom namjenom, koje su sve važniji dio Komisijina odgovora na geopolitička zbivanja, osobito putem sankcija. S druge strane, u tom razdoblju došlo je i do sve rasprostranjenije jednostrane primjene kontrola izvoza izvan dosega međunarodnih režima, na primjer u području poluvodiča i opreme za proizvodnju poluvodiča ili kritičnih sirovina za proizvodnju osjetljivih razvojnih tehnologija.

[1] Uredba (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnom namjenom (preinaka) – (SL L 206, 11.6.2021., str. 1.) – https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/821/oj.

[2] Preporuka Komisije (EU) 2024/214 od 10. siječnja 2024. o smjernicama o metodologiji za prikupljanje i obradu podataka za pripremu godišnjeg izvješća o kontroli izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnom namjenom u skladu s Uredbom (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća – https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2024/214/oj

[3] Neka nadležna tijela država članica usto javno izvješćuju o trgovini robom s dvojnom namjenom.

2. RAZVOJ OKVIRA POLITIKE I REGULATORNOG OKVIRA

2.1. Politika kontrole izvoza

2.1.1. Modernizacija kontrola izvoza EU-a u skladu s Uredbom o robi s dvojnom namjenom

Nakon donošenja poboljšane Uredbe o robi s dvojnom namjenom Komisija i države članice započele su s njezinom učinkovitom provedbom u nizu novih područja kao što su transparentnost, izvršenje i izgradnja kapaciteta. DUCG je u tome imao ključnu ulogu opisanu u odjeljku 3. i proširio je „institucionalnu infrastrukturu" EU-a za kontrolu izvoza aktivnostima niza stručnih skupina za razvoj novih politika, smjernica, postupaka itd.

To je uključivalo i. uspostavu „Stručne skupine za tehnologije u nastajanju" (ETEG) radi razmjene informacija s državama članicama o procjenama rizika za tehnologije u nastajanju; ii. uspostavu mehanizma za koordinaciju izvršavanja radi potpore radu nacionalnih agencija za izvršavanje zakonodavstva u cijelom EU-u; iii. razvoj elektroničkog sustava za robu s dvojnom namjenom (DUeS) radi poboljšanja razmjene informacija između relevantnih službi Komisije i država članica i iv. bolje informiranje dionika i veća usklađenost u okviru „partnerstva s privatnim sektorom".

Komisija i države članice izradile su Smjernice radi osiguravanja transparentnosti odluka država članica o licenciranju u okviru godišnjih izvješća država članica[4]. Pripremila ih je tehnička stručna skupina za prikupljanje podataka i transparentnost, koju čine predstavnici tijela država članica za kontrolu izvoza i kojom predsjeda Europska komisija.

U poboljšanoj se Uredbi dodatno ističe i izvoz robe za kibernetički nadzor. Njome se nastoji pronaći rješenje za mogući rizik izvoza takve robe iz Unije radi zloupotrebe povezane s teškim povredama ljudskih prava ili međunarodnog humanitarnog prava. U tom je kontekstu Komisija 16. listopada 2024. objavila smjernice o izvozu robe za kibernetički nadzor[5] na temelju članka 5. Uredbe (EU) 2021/821 kako bi pojasnila, prvenstveno izvoznicima, kako provesti dubinsku analizu i provjere unutarnje usklađenosti prije izvoza robe za kibernetički nadzor.

2.1.2 Savjetovanja i informiranje

Komisija i češko predsjedništvo Vijeća organizirali su 6. prosinca 2022. uz potporu DUCG-a „Forum o kontroli izvoza 2022." Forum je omogućio razmjenu mišljenja o provedbi kontrola izvoza EU-a i modernizaciji režima kontrole izvoza EU-a s gotovo 1000 dionika iz industrije i civilnog društva[6]. Komisija je surađivala s istražnim odborom Europskog parlamenta i pojavila se pred njime radi istrage primjene Pegasusa[7] i sličnog špijunskog softvera (odbor PEGA[8]).

[4] Preporuka Komisije (EU) 2024/214 od 10. siječnja 2024. o smjernicama o metodologiji za prikupljanje i obradu podataka za pripremu godišnjeg izvješća o kontroli izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnom namjenom u skladu s Uredbom (EU) 2021/821 Europskog parlamenta i Vijeća – https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202400214

[5] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/commission-publishes-guidelines-cyber-surveillance-exporters-2024-10-16_en

[6] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/2022-export-control-forum-outcome-2022-12-13_en

[7] Pegasus je špijunski softver koji je razvilo izraelsko poduzeće za razvoj kibernetičkog oružja NSO Group, osmišljen kako bi se tajno i na daljinu instalirao na mobilne telefone sa sustavima iOS i Android.

[8] https://www.europarl.europa.eu/committees/en/archives/9/pega/home/welcome-words

2.1.3 Suradnja s trećim zemljama u 2022.

Drugi sastanak Vijeća za trgovinu i tehnologiju (TTC) EU-a i SAD-a[9] održan je 16. svibnja 2022. u poslovnom klasteru Paris-Saclay, a domaćin mu je bilo francusko predsjedništvo Vijeća Europske unije. Vijeće za trgovinu i tehnologiju je na tom sastanku izrazilo zajedničku želju da se alati za kontrolu izvoza koriste za povećanje sigurnosti. Točnije, EU i SAD zauzeli su se za poboljšanje suradnje i podupiranje razmjene informacija o tehnologijama s dvojnom namjenom i kontrolama izvoza. Rad Vijeća za trgovinu i tehnologiju smatrao se temeljem razvoja zajedničkih pristupa između Sjedinjenih Američkih Država i Europske unije kao odgovor na agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, među ostalim olakšavanjem suradnje u području kontrola izvoza. Tom suradnjom podržali su se daljnji zajednički pristupi, uključujući ažuriranje popisa kontrolirane robe uzimajući u obzir odluke u okviru multilateralnih režima za kontrolu izvoza, suradnju s partnerima i redovita savjetovanja o novim mjerama koje bi mogle utjecati na EU ili SAD.

Nakon drugog ministarskog sastanka Vijeća za trgovinu i tehnologiju, EU i SAD pozvali su dionike da sudjeluju u drugom informativnom događanju o kontrolama izvoza. To je događanje održano 19. srpnja 2022. i na njemu je predstavljen napredak koji je Sedma radna skupina za kontrole izvoza u okviru Vijeća za trgovinu i tehnologiju ostvarila od listopada 2021. Industrija, akademska zajednica i civilno društvo imali su priliku iznijeti povratne informacije i ideje za buduće inicijative i raspraviti o prioritetima za suradnju u području kontrole izvoza s tijelima EU-a i SAD-a.

SAD je bio domaćin 3. ministarskog sastanka održanog u blizini Washingtona 5. prosinca 2022. Kad je riječ o suradnji u području kontrola izvoza, Vijeće za trgovinu i tehnologiju razmotrilo je kako pojednostavniti transatlantsku trgovinu u pogledu izvoza i ponovnog izvoza robe i tehnologija s dvojnom namjenom pilot-razmjenom informacija. Vijeće je namjeravalo i olakšati trgovinu između ta dva partnera koordiniranijim donošenjem i objavom multilateralnih revizija kontrolnih popisa, savjetovanjem o novim regulatornim mjerama i koordiniranjem informiranja o kontroli izvoza s drugim partnerima. Strane su se obvezale poboljšati suradnju u provedbi, među ostalim dosljednom primjenom ograničenja izvoza povezanih sa sankcijama protiv Rusije i Bjelarusa. Naposljetku, EU i SAD najavili su da namjeravaju surađivati na kontroli izvoza osjetljivih tehnologija i tehnologija u nastajanju i pobrinuti se da postoji odgovarajuća zaštita protiv zloupotrebe te robe.

Osim toga, Komisija i države članice aktivno su doprinijele globalnoj koaliciji za sankcije protiv Rusije („GECC”[10]), koju čini 39 članica koje su provele u bitnoj mjeri slične kontrole izvoza kao odgovor na rusku invaziju na Ukrajinu u veljači 2022. Ta koalicija nastoji uskratiti Rusiji i Bjelarusu pristup robi, tehnologiji i softveru koji su im potrebni za održavanje agresije na Ukrajinu, čime se njihovim obrambenim, zrakoplovno-svemirskim i pomorskim sektorima uskraćuju ključni materijali.

[9] U lipnju 2021. EU i SAD osnovali su Vijeće za trgovinu i tehnologiju, koje se prvi put sastalo u Pittsburghu 29. rujna 2021. i postiglo dogovor o ambicioznoj zajedničkoj izjavi, koja je obuhvatila suradnju u području kontrole izvoza. Jedna od deset radnih skupina posvećena je kontrolama izvoza, razmjeni informacija i radu na temama kao što su zakonodavna i regulatorna kretanja, procjena rizika i licenciranje dobrih praksi te na pristupima usklađivanju industrije s propisima i izvršavanju tih propisa. Nadalje, toj radnoj skupini cilj je promicanje usklađenih pristupa kontroli u području osjetljivih tehnologija s dvojnom namjenom te zajedničko informiranje dionika o kontrolama izvoza robe s dvojnom namjenom.

[10] Članice GECC-a su Australija, Kanada, 27 država članica EU-a, Island, Japan, Lihtenštajn, Novi Zeland, Norveška, Južna Koreja, Švicarska, Ujedinjena Kraljevina, Sjedinjene Američke Države i Tajvan.

Naposljetku, EU i Norveška održali su dijalog o kontroli izvoza oružja 13. lipnja 2022. i dijalog o kontroli izvoza robe s dvojnom namjenom 17. studenog 2022. Raspravljali su o novoj Uredbi EU-a o robi s dvojnom namjenom i o zakonodavnim promjenama u Norveškoj i razmijenili mišljenja o nedavnim zbivanjima u području kontrole izvoza, predstojećim sastancima režima za kontrolu izvoza i informacijama o odbijenim zahtjevima. EU i Norveška raspravljali su i o ograničenjima izvoza robe s dvojnom namjenom i naprednih tehnologija.

2.2. Ažuriranja kontrolnog popisa EU-a

Kontrolni popis EU-a u Prilogu I. Uredbi u osnovi sadržava popis robe s dvojnom namjenom, uključujući softver i tehnologiju, koja podliježe kontrolama jer se može upotrebljavati i u civilne i u vojne svrhe. Popis se redovito ažurira kako bi se u obzir uzele promjene u multilateralnim režimima za kontrolu izvoza, kao što su Wassenaarski aranžman, Australska skupina, Skupina nuklearnih dobavljača i Režim kontrole raketne tehnologije (MTCR).

Komisija je 21. listopada 2022. donijela Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2023/66[11] radi ažuriranja kontrolnog popisa EU-a, čime je Uredba EU-a o robi s dvojnom namjenom usklađena s odlukama donesenima u okviru međunarodnih režima do prosinca 2021. Ažurirani popis uključuje nove unose u području elektronike, poluvodiča i računala, kemijskog i biološkog sektora i kategorije zračnog i svemirskog prostora i pogonskih sustava. Komisija je 3. svibnja 2022. donijela i Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2022/699[12], kojom je Rusija uklonjena iz područja primjene općih izvoznih dozvola Unije utvrđenih u Uredbi o robi s dvojnom primjenom zbog ruske vojne invazije na Ukrajinu i posljedičnog donošenja restriktivnih mjera EU-a usmjerenih na ograničenje izvoza robe i tehnologije s dvojnom namjenom u Rusiju.

2.3. Nacionalne provedbene i izvršne mjere

2.3.1. Provedbene mjere

Uredba o robi s dvojnom namjenom u cijelosti je obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama. Međutim, njome se propisuje da države članice mogu poduzeti određene mjere za provedbu posebnih odredbi te da se informacije o tim nacionalnim mjerama objavljuju u *Službenom listu Europske unije*. U skladu s tim Komisija je 8. veljače 2022. objavila informativnu obavijest[13] u kojoj se navodi ažurirani pregled mjera koje su države članice poduzele, uključujući, među ostalim, proširenje kontrole brokeringa i provoza robe, proširenje kontrola na robu koja nije navedena na popisu u svrhu zaštite javne sigurnosti i ljudskih prava, uvođenje nacionalnih općih izvoznih dozvola i primjenu kontrola prijenosa unutar EU-a za robu koja nije navedena na popisu. Takve informativne obavijesti osiguravaju transparentnost primjenjivih pravila i odražavaju nastojanja EU-a da podupire dosljednu i učinkovitu provedbu kontrola među izvoznicima u cijelom EU-u.

[11] http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/66/oj
[12] http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/699/oj
[13] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022XC0208(02)

2.3.2. Izvršne mjere

Komisija nije obaviještena ni o kakvim promjenama popisa nacionalnih izvršnih mjera koji je objavljen zajedno s godišnjim izvješćem o kontroli izvoza za 2019[14].

2.4. Izvoz iz Sjeverne Irske

Izvoz robe s dvojnom namjenom iz EU-a u Ujedinjenu Kraljevinu podliježe kontroli na temelju Uredbe od izlaska Ujedinjene Kraljevine iz Unije 1. siječnja 2021.[15]

Posebni aranžmani utvrđeni su Protokolom o Sjevernoj Irskoj[16], kojim se predviđa da se Uredba primjenjuje na Ujedinjenu Kraljevinu u vezi sa Sjevernom Irskom[17], pri čemu, kad je riječ o izvozu iz Sjeverne Irske u treće zemlje izvan EU-a, Ujedinjena Kraljevina djeluje kao nadležno tijelo na temelju Uredbe. Komisija je izradila namjenski sigurni elektronički alat za podršku razmjeni informacija s nadležnim tijelom Ujedinjene Kraljevine zaduženim za primjenu Uredbe u Sjevernoj Irskoj i iz Sjeverne Irske, koji se koristio u cijeloj 2022. Time se tijelima Ujedinjene Kraljevine omogućuje pristup informacijama o odbijenim zahtjevima za transakcije koje su u osnovi jednake onima koje su već bile predmet odbijenog zahtjeva u državama članicama EU-a te bilateralno savjetovanje s državom članicom izdavateljicom, kako je predviđeno Uredbom.

3. AKTIVNOSTI KOORDINACIJSKE SKUPINE ZA ROBU S DVOJNOM NAMJENOM

DUCG okuplja stručnjake iz Komisije i država članica kako bi se ispitala pitanja povezana s primjenom kontrola izvoza[18]. DUCG je 2022. održao sedam sastanaka: 20. siječnja, 15. ožujka, 24. svibnja, 14. srpnja, 11. listopada i 8. prosinca te u obliku Foruma o kontroli izvoza s dionicima 6. prosinca 2022. Izvanredna sjednica o reviziji nacrta Delegirane uredbe o ažuriranju Priloga I. Uredbi iz 2021. održana je 14. srpnja 2022. DUCG je 2022. pozvan i na savjetovanje o izvanrednom ažuriranju Priloga I. kako bi se uključila roba koju kontrolira Australska skupina.

3.1. Savjetovanja o pitanjima provedbe – opća razmjena informacija

Predstavnici Komisije i država članica u DUCG-u proveli su opće razmjene informacija o pitanjima kontrole izvoza. Konkretno, DUCG je razmijenio mišljenja o aspektima provedbe kao što su razlika između „nacionalnih mjera” i „nacionalnih kontrolnih popisa” iz članka 9. Uredbe, dozvole za velike projekte i kontrola nematerijalnog izvoza/prijenosa.

3.2. Smjernice

DUCG je među nadležnim tijelima proveo anketu o provedbi Smjernica za istraživanja o robi s dvojnom namjenom od 23. rujna 2021.[19], podržao je plan praćenja i provedbe u pogledu usklađenosti industrije sa smjernicama, razmijenio je informacije o nacionalnim provedbenim

[14] https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2019)562&lang=hr
[15] Ujedinjena Kraljevina u međuvremenu je dodana pod Opću izvoznu dozvolu Unije br. EU001.
[16] SL L 29, 31.1.2020., str. 7. („Sporazum o povlačenju”).
[17] Članak 5. stavak 4. Protokola o Sjevernoj Irskoj i odjeljak 47. Priloga 2. tom protokolu.
[18] Ovo izvješće je i godišnje izvješće koje se u skladu s Uredbom zahtijeva o aktivnostima, ispitivanjima i savjetovanjima DUCG-a.
[19] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/ALL/?uri=CELEX:32021H1700

mjerama radi ažuriranja službene informativne obavijesti o nacionalnim mjerama i započeo je rasprave o pripremi smjernica o nematerijalnom prijenosu tehnologije.

3.3. Tehnička razmjena informacija – tehničke stručne skupine

Nadležna tijela država članica u DUCG-u osigurala su tehnička znanja kojima se podupiru ažuriranja kontrolnog popisa EU-a i sudjelovala su u raspravama o nizu konkretnih pitanja provedbe, kao što je prethodno navedeno.

Uz koordinaciju Komisije DUCG je poduzeo i inicijative za rješavanje određenih pitanja tehničke provedbe i osnovao je posebne stručne skupine za provedbu zahtjeva iz nove Uredbe. Posebna uloga tehničkih stručnih skupina sad je prepoznata u članku 24. stavku 3. nove Uredbe.

Sljedeće stručne skupine bile su aktivne u 2022.:

a) stručna skupina za tehnologiju nadzora (STEG) omogućuje stručnjacima iz država članica da doprinesu razvoju EU-ovih kontrola izvoza robe za kibernetički nadzor. Zadužena je za tehničke rasprave o rizicima povezanima s izvozom robe za kibernetički nadzor, osobito o riziku od upotrebe te robe za unutarnju represiju ili teške povrede ljudskih prava i/ili međunarodnog humanitarnog prava. Ta stručna skupina od 2021. radi na pripremi smjernica za izvoz robe za kibernetički nadzor u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) 2021/821[20]. U okviru toga 2022. se primarno bavila opsegom definicije robe za kibernetički nadzor;

b) tehnička stručna skupina za tehnologije u nastajanju (ETEG) nastavila je razmjenjivati informacije o rizicima povezanima s izvozom tehnologija u nastajanju i o izazovima povezanima s njihovom kontrolom. Njezini članovi kao glavni su prioritet utvrdili izradu i korištenje operativnog alata za procjenu rizika. Organizirala je i rasprave o kvantnoj tehnologiji, uključujući prezentacije predstavnika privatnog sektora;

c) mehanizam za koordinaciju izvršavanja (ECM) uspostavljen je u skladu s člankom 25. Uredbe radi podupiranja razmjene informacija i izravne suradnje između nadležnih tijela i tijela za izvršavanje država članica;

d) tehnička stručna skupina za prikupljanje podataka i transparentnost (DCT-TEG) bila je posebno aktivna i sedam se puta sastala 2022. kako bi pripremila smjernice za transparentnost. Stručnjaci su raspravljali o nekoliko nacrta i održali su opsežne rasprave o novoj metodologiji za prikupljanje i izvješćivanje o podacima o licenciranju radi javnog savjetovanja[21] s dionicima početkom 2023.; i

e) tehnička stručna skupina za izgradnju kapaciteta (CB-TEG) uspostavljena je radi podupiranja redovitog osposobljavanja i razmjene stručnog znanja unutar zajednice EU-a koja je povezana s robom s dvojnom namjenom, među ostalim razvijanjem zajedničkih programa osposobljavanja za službenike država članica. Prikupila je informacije od država članica o potrebama u području osposobljavanja i ostvarila je napredak u pripremi izvješća o izvedivosti.

[20] Te je smjernice objavila Komisija 16. listopada 2024.

[21] https://policy.trade.ec.europa.eu/consultations/guidelines-data-collection-and-preparation-eu-annual-report-dual-use-export-controls-under_en#respond-to-the-consultation

3.4. Tehnička potpora u pripremi ažuriranja kontrolnog popisa EU-a i nacionalnih provedbenih mjera

U skladu s člankom 17. Uredbe DUCG je održao sjednice o tehničkim informacijama radi pružanja potpore u pripremi prijedloga Delegirane uredbe Komisije o ažuriranju kontrolnog popisa EU-a. Nacionalni stručnjaci i promatrači iz Europskog parlamenta prisustvovali su posebnoj sjednici DUCG-a 14. srpnja 2022., na kojoj je njemački Savezni ured za gospodarstvo i kontrolu izvoza (BAFA) održao prezentacije o najvažnijim promjenama kontrolnog popisa EU-a. Komisija je Delegiranu uredbu donijela u listopadu 2022.

DUCG je razmijenio informacije o nacionalnim provedbenim mjerama i pripremio je ažuriranje informativne obavijesti o nacionalnim mjerama, koja je objavljena 8. veljače 2022.

3.5. Razmjena podataka o licenciranju i provedbi

DUCG je dovršio postupak prikupljanja podataka o licenciranju za 2020. na temelju dogovorenog upitnika o razmjeni podataka kako bi pružio pregled provedbe kontrola izvoza u cijelom EU-u i kako bi se zbirni podaci mogli objaviti u Godišnjem izvješću EU-a o kontroli izvoza za 2019.[22] DUCG je pokrenuo i prikupljanje podataka o licenciranju za 2021.

3.6. Informatički alati za razmjenu informacija među državama članicama i za elektroničko izdavanje dozvola

Komisija je, uz potporu DUCG-a, nastavila razvijati elektronički sustav za robu s dvojnom namjenom (DUeS), kao informatičku okosnicu EU-ove mreže za kontrolu izvoza. Ta platforma ima ključnu ulogu u osiguravanju učinkovite primjene Uredbe.

Nove funkcionalnosti razvijene su kako bi se poduprla razmjena informacija o odbijenim zahtjevima za prijenose unutar EU-a i redovito preispitivanje i ažuriranje odbijenih zahtjeva. Točnije, DUCG je dovršio preispitivanje odbijenih zahtjeva iz 2013. i ostvario je napredak u preispitivanju podataka iz 2014.

Poboljšane su i druge funkcionalnosti sustava DUeS:

a) u siječnju 2022. uvedena je nova funkcionalnost za preispitivanje odbijenih zahtjeva;

b) u ožujku 2022. uspostavljen je novi modul za potporu razmjeni informacija povezanih s obavijestima/dozvolama i odbijenim zahtjevima u skladu s propisima o sankcijama protiv Rusije i Bjelarusa. Uvedena su naknadna ažuriranja radi provedbe promjena potrebnih nakon ažuriranja paketa sankcija; i

c) nova funkcionalnost omogućila je razmjenu informacija o provedbi sankcija protiv Rusije s državama članicama.

Godina 2022. bila je i druga godina rada sustava za elektroničko izdavanje dozvola za robu s dvojnom namjenom, koji nadležnim tijelima i izvoznicima omogućuje da primjenjuju kontrole na internetu i da smanje administrativno opterećenje povezano s kontrolama. Namijenjen je za

[22] Izvješće Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi Uredbe (EU) 2021/821 o uspostavi režima Unije za kontrolu izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnom namjenom (COM(2022) 434 final).

zamjenu sustava bez korištenja interneta ili zastarjelih nacionalnih elektroničkih sustava kako bi se omogućila brža razmjena informacija – uključujući izvješćivanje Komisije o podacima o licenciranju u kontekstu članka 26. Uredbe. Sustav za elektroničko izdavanje dozvola započeo je s radom 2021. u Latviji i Rumunjskoj. Dodatno je poboljšan i prilagođen 2022. radi potpore talijanskom tijelu za izdavanje dozvola (stanje u srpnju 2022.), a u tijeku su bile pripreme kako bi ga slovenska i valonska tijela mogla početi koristiti u 2023. Osim toga, Mađarska i Belgija (Briselska regija) izrazile su interes da se pridruže projektu.

Izvan EU-a i u okviru dijaloga s partnerskim zemljama Komisija ispituje mogućnosti za ustupanje alata za elektroničko izdavanje dozvola partnerima. Za to su izrazile interes Moldova, Bosna i Hercegovina i Srbija.

Projekt uvođenja sustava za elektroničko izdavanje dozvola isto se tako razvija u novim smjerovima kako bi kontrole bile učinkovitije, primjerice, spajanjem sustava za elektroničko izdavanje dozvola s nacionalnim carinskim sustavima putem okružja jedinstvenog sučelja za carinu. Time se znatno olakšava prekogranična razmjena informacija i s carinskim tijelima, smanjuje se regulatorno opterećenje za subjekte i omogućuje se automatsko upravljanje dozvolama. To se ostvaruje pomoću platforme za razmjenu potvrda „CERTEX", kojom upravlja Glavna uprava TAXUD. Sustav za elektroničko izdavanje dozvola i nacionalni carinski sustavi povezani su od prosinca 2022.

Na zahtjev država članica koje već upotrebljavaju sustav za elektroničko izdavanje dozvola Komisija je u travnju 2022. pokrenula novi projekt „eLicensing bridge" kako bi se omogućilo povezivanje nacionalnih sustava izdavanja dozvola i carinskih sustava putem sustava za elektroničko izdavanje dozvola. U tom pilot-projektu sudjeluje Finska. Belgija (Flandrija) izrazila je interes da se pridruži projektu.

3.7. Transparentnost i informiranje

DUCG je doprinio pripremi Godišnjeg izvješća o kontroli izvoza za 2022., objavljenog uz Drugo godišnje izvješće o provjeri izravnih stranih ulaganja[23], kojim se dionike obavješćuje o provedbi kontrole izvoza robe s dvojnom namjenom u Europskoj uniji, među ostalim i o aktivnostima koordinacijske skupine za robu s dvojnom namjenom.

3.8. Podrška međunarodnoj suradnji

U kontekstu radne skupine za kontrolu izvoza sa Sjedinjenim Američkim Državama Vijeća za trgovinu i tehnologiju, DUCG je podržao relevantne rasprave o pojednostavnjenju ponovnog izvoza, posebno i. istraživanje nacionalnih praksi u primjeni Opće izvozne dozvole Unije br. EU001; i ii. posebne stručne rasprave o iznimkama pri izdavanju dozvola za SAD kojima se odobrava ponovni izvoz iz EU-a robe s dvojnom namjenom podrijetlom iz SAD-a.

3.9. Istraživanja o robi s dvojnom namjenom i kontrola nematerijalnog izvoza

DUCG je bio domaćin posebnih rasprava o međusobnoj povezanosti kontrole izvoza i istraživanja o tehnologiji s dvojnom namjenom. Rasprave su se održale u okviru Komisijine strategije za međunarodnu suradnju u području istraživanja i inovacija (Obzor Europa) i

[23] https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2022)433&lang=hr

oslanjale su se na podršku Komisijinih stručnjaka iz GU-a za istraživanje i inovacije te vanjskih stručnjaka.

3.10. Pregled razvoja događaja povezanih s robom s dvojnom namjenom u 2023. i 2024.

1. Ažuriranja Priloga I. Uredbi:

   - Komisija je 11. siječnja 2023. u *Službenom listu Europske unije* objavila Delegiranu uredbu (EU) 2023/66 o izmjeni Priloga I. Uredbi o robi s dvojnom namjenom. Tim godišnjim ažuriranjem popis je usklađen s odlukama donesenima u okviru multilateralnih režima za kontrolu izvoza i ne ovisi o ograničenjima izvoza iz EU-a u Rusiju ili Bjelarus.
   - Komisija je 23. veljače 2023. u *Službenom listu Europske unije* objavila Delegiranu uredbu (EU) 2023/996 radi iznimnog ažuriranja Priloga I. Uredbi kako bi se uključila roba koja podliježe kontroli u okviru Australske skupine.
   - Komisija je 15. rujna 2023. objavila Delegiranu uredbu 2023/2616 kao redovito godišnje ažuriranje Priloga I. Uredbi. Ta se uredba primjenjuje od 16. rujna 2023.
   - Komisija je 5. rujna 2024. donijela godišnje ažuriranje Priloga I., koje bi trebalo stupiti na snagu nakon dva mjeseca.

2. Nacionalni kontrolni popisi država članica

   - Komisija je 20. listopada 2023. objavila prvu kompilaciju nacionalnih kontrolnih popisa EU-a, koja uključuje nacionalne kontrole određenih tehnologija u nastajanju koje su uspostavile Španjolska i Nizozemska. Kompilacija je revidirana 27. rujna 2024. kako bi se uključile nacionalne kontrole koje je uspostavila Francuska. Odražava kontrole robe na nacionalnoj razini koje nisu uspostavljene u okviru multilateralnih režima u području određenih tehnologija u nastajanju. To je prva kompilacija nacionalnih kontrolnih popisa na temelju Uredbe. Njome se državama članicama omogućuje da uvedu zahtjeve u pogledu dozvole upućivanjem na nacionalne kontrolne popise drugih država članica objavljene u kompilaciji a da pritom ne moraju nužno uspostaviti vlastite nacionalne kontrole.

3. Kontrola izvoza u okviru Europske strategije gospodarske sigurnosti

   - Nakon donošenja Europske strategije gospodarske sigurnosti 20. lipnja 2023.[24] Komisija je 24. siječnja 2024. objavila Bijelu knjigu o kontrolama izvoza[25], u kojoj se opisuje kako povećati učinkovitost kontrola izvoza EU-a u kontekstu sve većih geopolitičkih napetosti radi boljeg očuvanja međunarodne sigurnosti i zaštite sigurnosnih interesa EU-a. U Bijeloj knjizi predlažu se kratkoročne i srednjoročne mjere za poboljšanje koordinacije kontrola izvoza robe s dvojnom namjenom u EU-u. Te mjere uključuju: ujednačene kontrole u EU-u za robu za koju nisu donesene kontrole na multilateralnoj razini zbog blokada ili kašnjenja u režimima za kontrolu izvoza; uspostavu foruma na visokoj razini za političku koordinaciju kontrola izvoza; mehanizam za bolju koordinaciju novih nacionalnih kontrolnih popisa; evaluaciju Uredbe EU-a o robi s dvojnom namjenom u 2025. O Bijeloj knjizi provedeno je javno savjetovanje od 2. veljače do 30. travnja 2024., na koje su primljena 23 odgovora, koja su doprinijela internim raspravama Komisije.

4. Ograničenja izvoza u Rusiju

[24] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A52023JC0020&qid=1687525961309
[25] https://circabc.europa.eu/ui/group/aac710a0-4eb3-493e-a12a-e988b442a72a/library/a44df99c-18d2-49df-950d-4d48f08ea76f/details?download=true

- Komisija je u 2023. i 2024. aktivno postroživala ograničenja izvoza robe s dvojnom namjenom u kontekstu sankcija protiv Rusije, među ostalim donošenjem 14. paketa sankcija u lipnju 2024.[26] Objavila je i smjernice za potporu provedbi i izvršenju te za suzbijanje izbjegavanja sankcija. Naime, Komisija je u suradnji s partnerima (Japanom, Ujedinjenom Kraljevinom i Sjedinjenim Američkim Državama) sastavila popis takozvanih zajedničkih proizvoda visokog prioriteta (kako je posljednji put ažuriran u veljači 2024.)[27], među kojima su roba s dvojnom namjenom i napredne tehnologije koje se koriste u ruskim sustavima oružja pronađenima na bojištima u Ukrajini ili koje su ključne za razvoj, proizvodnju ili korištenje tih ruskih vojnih sustava.

5. Međunarodni utjecaj

- Komisija je u 2023. raspravljala o pitanjima povezanima s kontrolom izvoza s partnerima kao što je SAD. Na primjer, na četvrtom sastanku Vijeća za trgovinu i tehnologiju EU-a i SAD-a 10. svibnja 2023. raspravljalo se o temama kao što je olakšavanje trgovine i ponuđena je čvrsta osnova za suradnju u području sankcija protiv Rusije. Posljednji sastanak dionika u okviru Vijeća za trgovinu i tehnologiju održan je 19. srpnja 2023., a tema mu je bila ponovni izvoz robe s dvojnom namjenom. Naposljetku, Komisija je 26. listopada 2023. s Kinom održala prvi, a 24. listopada 2024. drugi virtualni dijalog o kontroli izvoza.

4. KONTROLA IZVOZA EU-A – KLJUČNI PODACI

U ovom odjeljku prikazani su zbirni podaci EU-a o kontroli izvoza za referentnu godinu 2022. Osnovni podaci koje su dostavile države članice zbog svoje su količine prikazani u konsolidiranom obliku u radnom dokumentu službi Komisije priloženom izvješću. Podaci su stavljeni na raspolaganje u skladu s novim Smjernicama o izvješćivanju[28], koje se ovdje prvi put primjenjuju.

Donošenjem Uredbe (EU) 2021/821 EU je pokazao da je predan jačanju javnog izvješćivanja i transparentnosti. Člankom 26. Uredbe propisuje se da objava godišnjeg izvješća EU-a o provedbi kontrola obuhvaća relevantne informacije o dozvolama, odbijanjima i zabranama te informacije o administraciji i izvršavanju kontrola.

Koordinacijska skupina za robu s dvojnom namjenom razvila je od 2013., na dobrovoljnoj osnovi, mehanizam za prikupljanje podataka o licenciranju i poduprla pripremu godišnjeg izvješća Europskom parlamentu i Vijeću koje je sadržavalo agregirane podatke EU-a o licenciranju i druge informacije povezane s kontrolom izvoza. Podaci su prikupljani na godišnjoj osnovi, a format za njihovo prikupljanje postupno je proširen na podatke o različitim vrstama dozvola te o upravljanju, provedbi i izvršavanju kontrola.

Na temelju nedavno donesenih Smjernica o transparentnosti metodologija za prikupljanje podataka osmišljena je tako da bude kontinuirano održiva kako bi države članice Komisiji mogle dostavljati relevantne i statistički pouzdane informacije na djelotvoran i troškovno učinkovit način te vodeći računa o zaštiti osobnih podataka, komercijalno osjetljivih

[26] https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/sanctions-restrictive-measures/overview-sanctions-and-related-resources_en

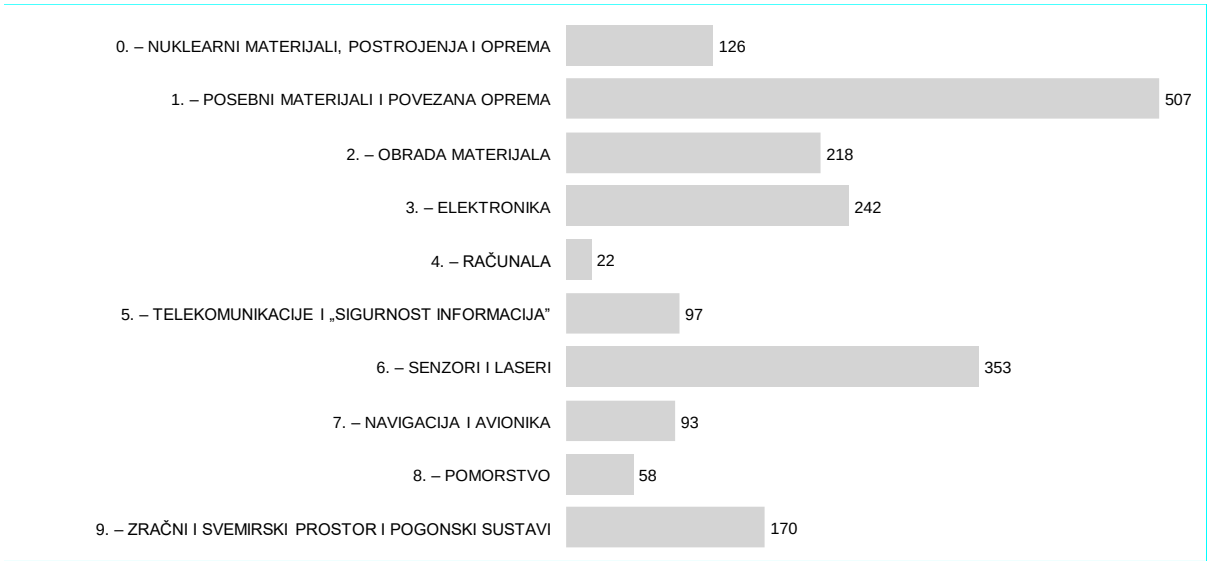
[27] https://policy.trade.ec.europa.eu/news/eu-and-partners-expand-list-common-high-priority-items-further-weaken-russias-war-effort-2024-02-23_en

[28] Preporuka Komisije (EU) 2024/214 od 10. siječnja 2024. o metodologiji za prikupljanje i obradu podataka za pripremu godišnjeg izvješća o kontroli izvoza, brokeringa, tehničke pomoći, provoza i prijenosa robe s dvojnom namjenom u skladu s Uredbom (EU) 2021/821 („Smjernice”).

informacija ili zaštićenih obrambenih, vanjskopolitičkih informacija ili informacija o nacionalnoj sigurnosti.

4.1. Vrste robe

Uredba se prvenstveno odnosi na izvoz više od 1800 artikala robe s dvojnom namjenom koji su navedeni na kontrolnom popisu EU-a i klasificirani u 10 kategorija (slika 1). To je glavni razlog zbog kojeg su stručnjaci EU-a unose u Prilogu I. grupirali u „vrste robe" za potrebe izrade godišnjeg izvješća EU-a[29].

Slika 1: Broj artikala robe s dvojnom namjenom navedene u 10 kategorija u Prilogu I. Uredbi

Kako bi se omogućila potrebna razina transparentnosti javnog izvješćivanja, a istodobno osiguralo učinkovito i održivo prikupljanje podataka tijekom vremena, odlučeno je da će osnova za utvrđivanje vrsta robe biti klasifikacija robe s dvojnom namjenom na razini pet znamenki[30], pri čemu se osigurava da utvrđivanje „vrsta robe" omogućuje pružanje smislenih informacija s gledišta sigurnosti, politike i trgovine. U Prilogu A Smjernicama opisan je popis 52 „vrste robe" koje se koriste za prikupljanje podataka o licenciranju i pripremu ovog godišnjeg izvješća. U skladu sa zahtjevima Uredbe, dozvole se raščlanjuju po vrsti robe i relevantnim odredištima, uzimajući pritom u obzir prirodu, svrhu i značajke različitih vrsta dozvola, kao i različite prakse izdavanja dozvola i prikupljanja podataka u državama članicama. Nadalje, način na koji države članice prikupljaju relevantne podatke i dostavljaju ih Komisiji trebalo je prilagoditi posebnostima različitih vrsta nacionalnih dozvola i praksi. Zato se u slikama uključenima u ovo izvješće navodi broj država članica koje su pružile osnovne podatke za svaku vrstu dozvole. Ovom se metodologijom uvažava i činjenica da se dozvole mogu odnositi na više artikala robe koji pripadaju različitim vrstama robe.

Kad je riječ o robi za kibernetički nadzor, definicija iz članka 2. stavka 20. obuhvaća i robu navedenu u Prilogu I. i robu koja nije navedena na popisu. U Prilogu B Smjernicama utvrđeno je pet artikala robe iz Priloga I. Uredbi koji odgovaraju definiciji iz članka 2. stavka 20. Odluku o tome ispunjava li određena roba koja nije navedena na popisu zahtjeve pravne definicije od slučaja do slučaja donose države članice i Komisija u okviru STEG-a. U godišnje izvješće

[29] Vidjeti članak 26. stavak 2. prvi podstavak Uredbe.
[30] Npr. ECCN 0A001: Nuklearni reaktori.

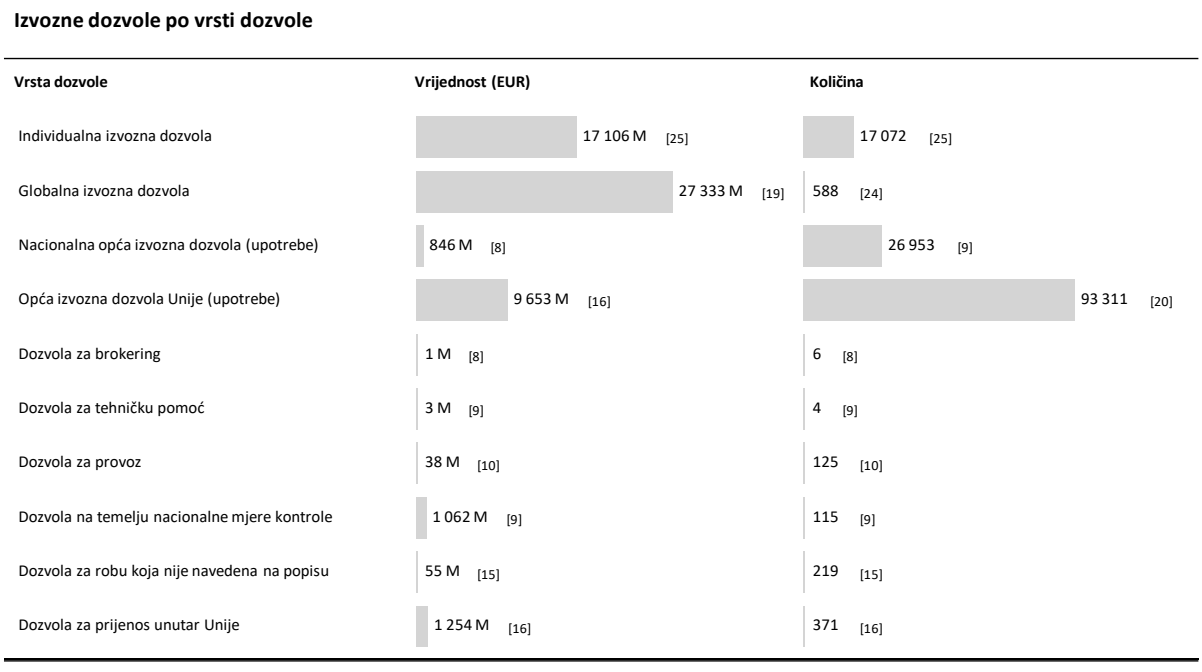
moraju se uključiti i zahtjevi i dozvole za robu za kibernetički nadzor koja nije navedena na popisu, u skladu s člankom 26. stavkom 2. Uredbe, na temelju podataka koje dostave države članice. Zahtjevi i dozvole za drugu robu s popisa mogu se uključiti u izvješće na temelju odluke relevantnog nadležnog tijela.

4.2. Pregled dozvola po vrsti dozvole[31]

Ukupna vrijednost odobrene trgovine robom s dvojnom namjenom u 2022.[32] iznosila je 57,3 milijarde EUR, što čini 2 % izvoza robe izvan EU-a (slika 2). U brojčanom smislu to je 138 764 dozvola i obavijesti[33]. Kad je riječ o vrstama dozvola, većina transakcija odnosi se na opće izvozne dozvole Unije (93 311), nacionalne opće izvozne dozvole (26 953) i individualne dozvole (17 072). Kad je riječ o vrijednosti, najvažnije vrste dozvola bile su globalne izvozne dozvole (27,3 milijarde EUR), individualne izvozne dozvole (17,1 milijarda EUR) i opće izvozne dozvole Unije (9,6 milijardi EUR).

4.3. Odbijanja i zabrane

U 2022. prijavljeno je 813 odbijenih zahtjeva u vrijednosti od 0,98 milijardi EUR. Te brojke pokazuju da je odbijen tek mali dio izvoza EU-a (0,04 % vrijednosti ukupnog izvoza robe izvan skupine EU-27 u toj godini).

Slika 2: Izvozne dozvole po vrsti dozvole

[31] Napominjemo da u skladu s člankom 26. stavkom 2. trećim podstavkom Uredbe odjeljci od 4.2. do 4.7. ovog izvješća ne uključuju podatke koji se odnose na robu za kibernetički nadzor. Podaci o toj robi navedeni su u odjeljku 4.8.

[32] Napominjemo da to uključuje dobrovoljne podatke o upotrebi nacionalnih općih izvoznih dozvola i općih izvoznih dozvola Unije.

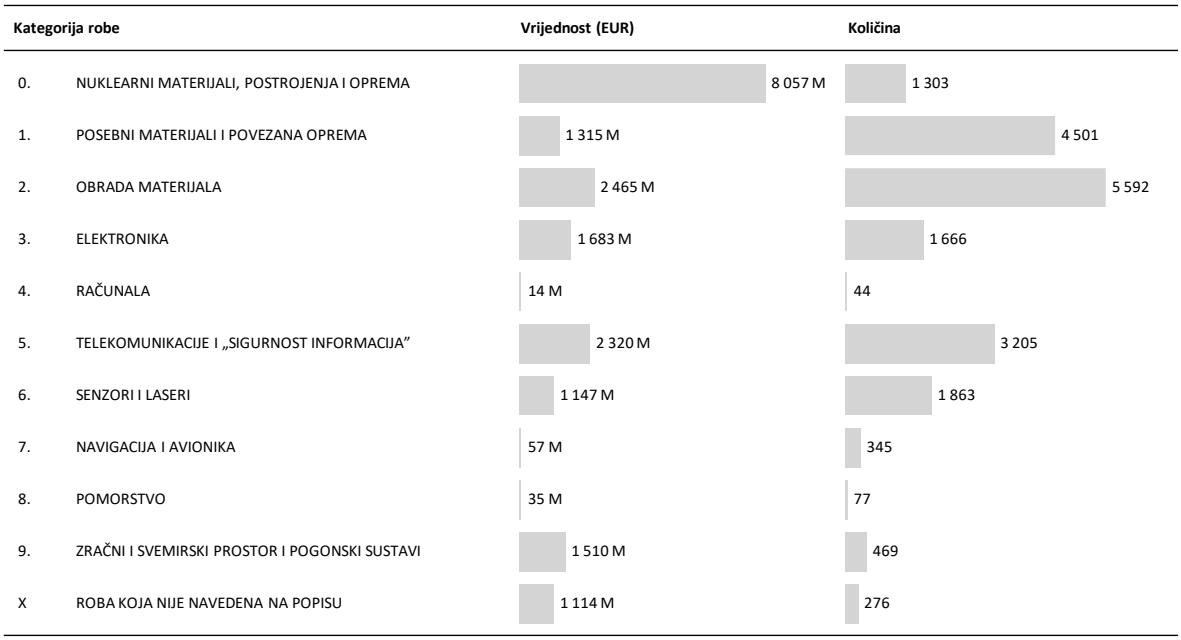
[33] Napominjemo da to uključuje dobrovoljne podatke o upotrebi nacionalnih općih izvoznih dozvola i općih izvoznih dozvola Unije.

4.4. Individualne dozvole

Individualne dozvole su dozvole dodijeljene jednom određenom izvozniku za jednog krajnjeg korisnika ili primatelja u trećoj zemlji i obuhvaćaju jednu vrstu robe s dvojnom namjenom ili više njih. Za potrebe ovog izvješća, kako je utvrđeno u Smjernicama, individualnim dozvolama smatraju se individualne izvozne dozvole, dozvole za brokering, dozvole za tehničku pomoć, dozvole za provoz, dozvole za prijenos unutar Unije, dozvole na temelju nacionalne mjere kontrole i dozvole za robu koja nije navedena na popisu.

Pregled individualnih dozvola u 2022. po 10 kategorija robe iz Priloga I. Uredbi i robi koja nije navedena na popisu, a podliježe kontrolama (slika 3) upućuje na to da je najveći broj dozvola u smislu tržišne vrijednosti dodijeljen za kategoriju 0. – *Nuklearni materijali, postrojenja i oprema* (8,1 milijarda EUR, 41 % ukupnog iznosa), kategoriju 2. – *Obrada materijala* (2,5 milijardi EUR, 13 % ukupnog iznosa) i kategoriju 5. – *Telekomunikacije i „sigurnost informacija"* (2,3 milijarde EUR, 12 % ukupnog iznosa). Kad je riječ o količini individualnih dozvola, najveći dio odnosio se na kategoriju 2. – *Obrada materijala* (5592, što čini 29 % ukupnog broja tih dozvola), kategoriju 1. – *Posebni materijali i srodna oprema* (4501 odnosno 23 %) i kategoriju 5. – *Telekomunikacije i „sigurnost informacija"* (3205 odnosno 17 %).

Individualne izvozne dozvole po kategoriji robe iz Priloga I. Uredbi (EU) 2021/821

Podaci koje je dostavilo 27 država članica

Slika 3: Individualne izvozne dozvole po kategoriji robe iz Priloga I. Uredbi (EU) 2021/821

Raščlamba vrijednosti individualnih dozvola po vrstama robe (slike 4.1 i 4.2) pokazuje da je pet glavnih vrsta robe 0EC1 – *Nuklearni materijali, postrojenja, pogoni i oprema* (6,4 milijarde EUR, 33 % ukupnog iznosa), 2EC1 – *Strojni alati te sustavi i komponente za industrijsku opremu* (1,8 milijardi EUR, 9 % ukupnog iznosa), 5EC2 – *Roba i oprema za sigurnost informacija i kriptoanalizu* (1,3 milijarde EUR, 7 % ukupnog iznosa), 9EC1 – *Aviosvemirski motori i plinske turbine (osim bespilotnih zračnih letjelica)* (1,1 milijarda EUR,

6 % ukupnog iznosa) i XEC1 – *Ostalo/roba koja nije navedena na popisu* (1,1 milijarda EUR, 6 % ukupnog iznosa).

Individualne izvozne dozvole po vrsti robe iz Priloga A PREPORUCI KOMISIJE (EU) 2024/214

Vrsta robe		Vrijednost (EUR)	Količina
0EC1	Nuklearni materijali, postrojenja, pogoni i oprema	6 427 M	883
0EC2	Softver za nuklearne materijale, postrojenja i opremu	539 M	131
0EC3	Tehnologija za nuklearne materijale, postrojenja i opremu	1 091 M	289
1EC1	Materijali, komponente i konstrukcije za upotrebu u zrakoplovu/aviosvemirsku upotrebu	30 M	177
1EC2	Eksplozivi, goriva i povezana oprema	455 M	509
1EC3	Vlaknasti, filamentni materijali i oprema za proizvodnju	254 M	176
1EC4	Posebni metali i slitine te oprema za njih	203 M	597
1EC5	Roba i oprema povezana s nuklearnom tehnologijom	5 M	73
1EC6	Toksične kemikalije, prekursori, patogeni, toksini i genetski modificirani organizmi, povezana oprema i komponente za zaštitu i otkrivanje	303 M	2 832
1EC7	Softver za posebne materijale i srodnu opremu	5 M	92
1EC8	Tehnologija za posebne materijale i srodnu opremu	60 M	45
2EC1	Strojni alati te sustavi i komponente za industrijsku opremu	1 784 M	2 266
2EC2	Oprema za kemijsku i biološku proizvodnju	603 M	2 755
2EC3	Softver za obradu materijala	77 M	542
2EC4	Tehnologija za obradu materijala	2 M	29
3EC1	Elektronički uređaji i komponente	256 M	588
3EC2	Elektronički sklopovi, moduli i oprema	12 M	155
3EC3	Elektronički uređaji koji se mogu upotrebljavati za nuklearne primjene	512 M	569
3EC4	Oprema za proizvodnju i ispitivanje poluvodičkih uređaja ili materijala	710 M	173
3EC5	Poluvodički materijali	6 M	38
3EC6	Softver za elektroniku	4 M	28
3EC7	Tehnologija za elektroniku	183 M	115
4EC1	Računala	14 M	44
5EC1	Telekomunikacijski uređaji i oprema	797 M	249

Podaci koje je dostavilo 27 država članica

Slika 4.1: Individualne izvozne dozvole po vrsti robe (dio 1.)

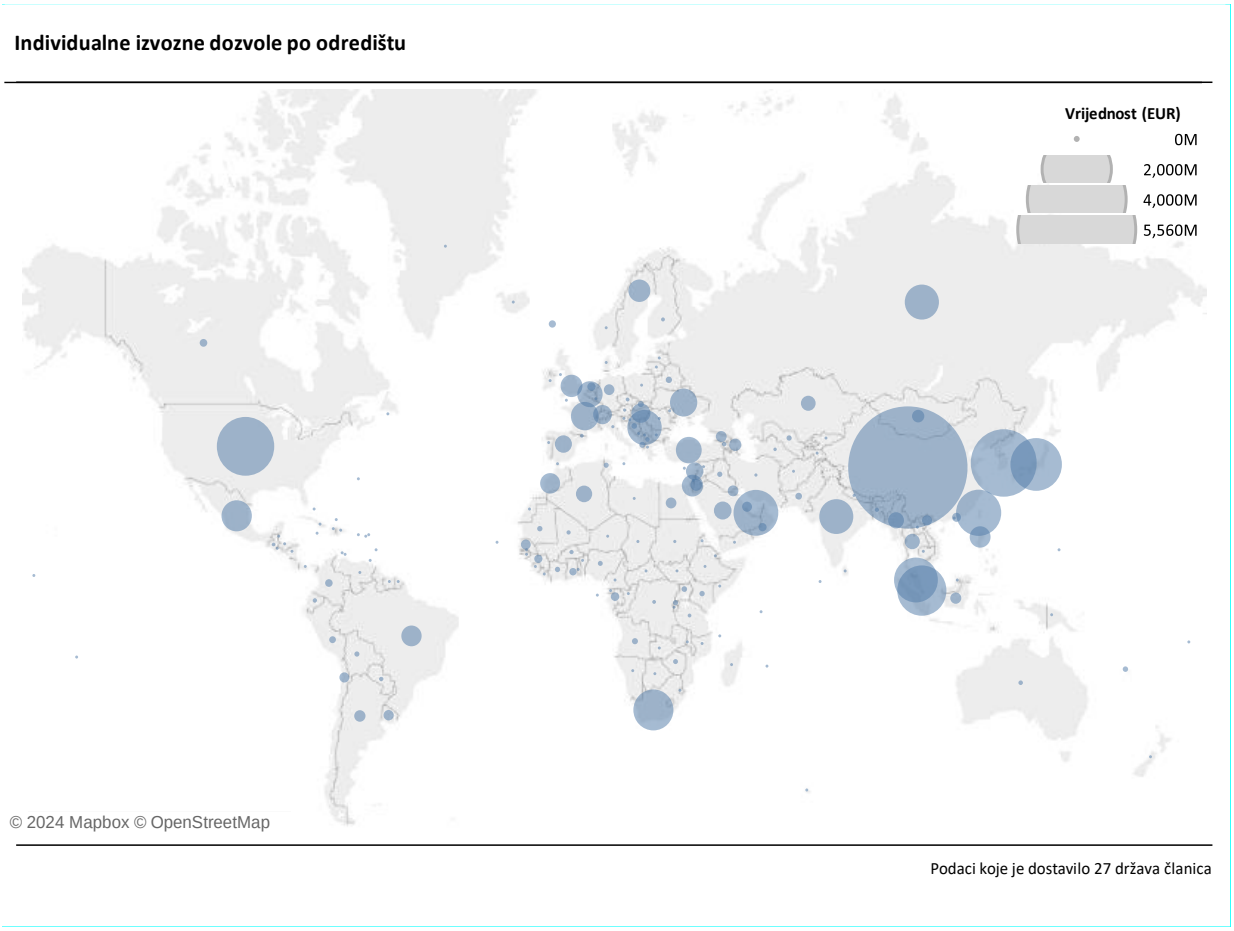
Individualne izvozne dozvole po vrsti robe iz Priloga A PREPORUCI KOMISIJE (EU) 2024/214

Vrsta robe		Vrijednost (EUR)	Količina
5EC2	Roba i oprema za sigurnost informacija i kriptoanalizu	1 344 M	1 996
5EC3	Softver za telekomunikacije i sigurnost informacija	142 M	916
5EC4	Tehnologija za telekomunikacije i sigurnost informacija	37 M	44
6EC1	Optička i akustična oprema, povezane komponente i materijali; ostali senzori	234 M	1 078
6EC2	Laseri, povezana oprema i materijali	706 M	642
6EC3	Radarski sustavi, povezana oprema i komponente	127 M	101
6EC4	Softver za senzore i lasere	8 M	21
6EC5	Tehnologija za senzore i lasere	72 M	21
7EC1	Oprema za inercijsku navigaciju	47 M	295
7EC2	Ostala oprema povezana s navigacijom i avionikom	9 M	26
7EC4	Proizvodna oprema za navigaciju i avioniku	1 M	4
7EC5	Softver za navigaciju i avioniku	0 M	5
7EC6	Tehnologija za navigaciju i avioniku	1 M	15
8EC1	Ronilice i površinska plovila te povezani pomorski sustavi, oprema i komponente	32 M	56
8EC2	Materijali i oprema za pomorska plovila	3 M	21
9EC1	Aviosvemirski motori i plinske turbine (osim bespilotnih zračnih letjelica)	1 122 M	107
9EC2	Bespilotne zračne letjelice i pogoni za njih	130 M	204
9EC3	Rakete i svemirske letjelice	86 M	64
9EC4	Raketni motori	0 M	6
9EC5	Oprema za aerodinamičke tunele, ispitne uređaje i komore	0 M	3
9EC6	Softver za zračni i svemirski prostor i pogonske sustave	90 M	41
9EC7	Tehnologija za zračni i svemirski prostor i pogonske sustave	81 M	44
XEC1	Ostalo/roba koja nije navedena na popisu	1 114 M	276

Podaci koje je dostavilo 27 država članica

Slika 4.2: Individualne izvozne dozvole po vrsti robe (dio 2.)

Kad je riječ o odredištima obuhvaćenima individualnim dozvolama (slike 5 i 6), po vrijednosti su najveća odredišta bila Kina (5,6 milijardi EUR, 28 % ukupnog iznosa), Južna Koreja (1,7 milijardi EUR, 9 % ukupnog iznosa), Sjedinjene Američke Države (1,3 milijarde EUR, 7 % ukupnog iznosa), Japan (1,04 milijarde EUR, 5 % ukupnog iznosa) i Singapur (994 milijuna EUR, 5 % ukupnog iznosa). Ukupno gledano, glavnih 25 odredišta izvan EU-a čini 90 % individualnih dozvola po vrijednosti[34]. Kad je riječ o prijenosima unutar EU-a, glavna odredišta bila su Francuska (301 milijun EUR), Belgija (251 milijun EUR), Švedska (188 milijuna EUR), Mađarska (141 milijun EUR) i Španjolska (113 milijuna EUR). Čini se da su prijenosi unutar EU-a ograničeni u odnosu na odredišta izvan EU-a jer za veći dio izvoza robe s dvojnom namjenom unutar EU-a nije potrebna dozvola u skladu s Uredbom.

Slika 5: Individualne izvozne dozvole po odredištu

[34] Napominjemo da dozvole za izvoz u Rusku Federaciju odgovaraju izuzećima i odstupanjima u skladu s Uredbom Vijeća (EU) br. 833/2014 od 31. srpnja 2014. o mjerama ograničavanja s obzirom na djelovanja Rusije kojima se destabilizira stanje u Ukrajini.

Individualne izvozne dozvole po glavnim odredištima

Izvan EU-a	Vrijednost (EUR)	Unutar EU-a	Vrijednost (EUR)
Kina	5 560 M	Francuska	301 M
Južna Koreja	1 696 M	Belgija	251 M
Sjedinjene Američke Države	1 287 M	Švedska	188 M
Japan	1 035 M	Mađarska	141 M
Singapur	944 M	Španjolska	113 M
Tajvan	796 M	Njemačka	43 M
Ujedinjeni Arapski Emirati	783 M	Nizozemska	27 M
Malezija	750 M	Slovačka	14 M
Južna Afrika	626 M	Finska	6 M
Srbija	461 M	Češka	6 M
Ruska Federacija	457 M	Austrija	4 M
Indija	452 M	Italija	4 M
Meksiko	360 M	Poljska	2 M
Ukrajina	291 M	Bugarska	2 M
Turska	260 M	Grčka	2 M
Ujedinjena Kraljevina	186 M	Slovenija	1 M
Izrael	177 M	Danska	1 M
Filipini	170 M	Portugal	1 M
Brazil	161 M	Irska	0 M
Maroko	156 M	Litva	0 M
Švicarska	137 M	Malta	0 M
Saudijska Arabija	121 M	Luksemburg	0 M
Libanon	118 M	Rumunjska	0 M
Alžir	103 M	Latvija	0 M
Mjanmar	98 M	Hrvatska	0 M
Tajland	89 M	Cipar	0 M
Kazahstan	85 M		
Mongolija	59 M		
Azerbajdžan	58 M		
Jordan	53 M		
Argentina	50 M		
Indonezija	48 M		
Gruzija	46 M		
Kuvajt	44 M		
Egipat	44 M		
Urugvaj	41 M		
Vijetnam	39 M		
Čile	39 M		
Katar	38 M		
Senegal	37 M		
Hong Kong	31 M		
Gabon	28 M		
Gvineja	26 M		

Podaci koje je dostavilo 27 država članica

Slika 6: Individualne izvozne dozvole po glavnim odredištima izvan EU-a i po odredištima unutar EU-a

4.5. Globalne izvozne dozvole

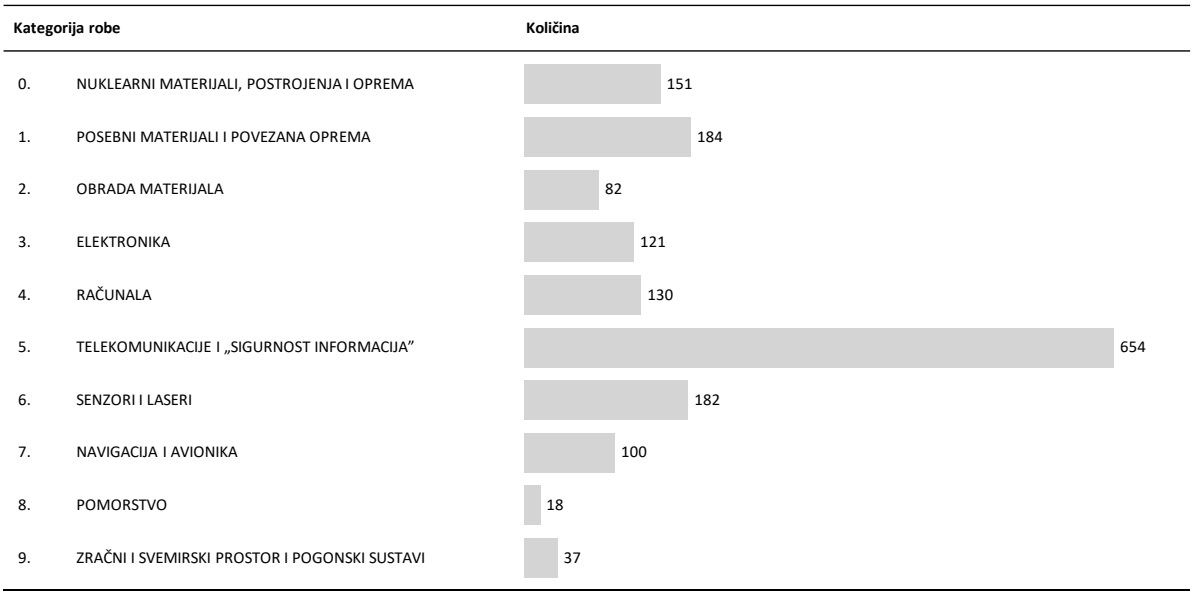
Vodeći računa o prirodi, svrsi i značajkama svake vrste dozvole, u Smjernicama se uvažava činjenica da globalne izvozne dozvole najčešće sadržavaju procijenjene ili otvorene izvozne vrijednosti te se izdaju za jedan ili više artikala robe i jedno odredište ili za jedan ili više artikala robe za više odredišta. Stoga globalne dozvole smanjuju administrativno opterećenje nadležnih tijela i izvoznika za slične i/ili česte transakcije. Kako bi se zaštitili ciljevi neširenja oružja, izvoznici su dužni izraditi i dostaviti program unutarnje usklađenosti kako bi ispunili uvjete za

globalnu dozvolu. Budući da se Uredbom državama članicama prepušta konkretna struktura globalnih dozvola, prakse u državama članicama su različite. Kako bi se javnosti pružile smislene informacije, a da se pritom uzmu u obzir razne nacionalne prakse i obrazloženje globalnih izvoznih dozvola, Smjernicama se prilagođava prikupljanje relevantnih podataka i izvješćivanje o njima. Države članice u skladu s time Komisiji dostavljaju informacije o licenciranju, pri čemu je u prvom planu: i. ukupna vrijednost globalnih izvoznih dozvola (27,3 milijarde EUR, što čini 48 % vrijednosti odobrenih dozvola 2022.) i ii. raščlamba ukupne količine globalnih dozvola po vrstama robe (slike 8.1 i 8.2) i po odredištima (slike 9.1 i 9.2).

Kad je riječ o kategorijama robe iz Priloga I. Uredbi (slika 7), najveća količina dozvola dodijeljena je kategoriji 5. – *Telekomunikacije i „sigurnost informacija"* (39 %), kategoriji 1. – *Posebni materijali i srodna oprema* (11 %) i kategoriji 6. – *Senzori i laseri* (11 %).

Raščlamba količine globalnih izvoznih dozvola po vrstama robe (slike 8.1 i 8.2) pokazuje da je pet glavnih vrsta 5EC2 – *Roba i oprema za sigurnost informacija i kriptoanalizu* (18 %), 5EC3 – *Softver za telekomunikacije i sigurnost informacija* (14 %), 6EC1 – *Optička i akustična oprema, povezane komponente i materijali; ostali senzori* (10 %), 4EC1 – *Računala* (8 %) i 5EC4 – *Tehnologija za telekomunikacije i sigurnost informacija* (7 %).

Globalne izvozne dozvole po kategoriji robe iz Priloga I. Uredbi (EU) 2021/821

Podaci koje su dostavile 23 države članice

Slika 7: Globalne izvozne dozvole po kategoriji robe iz Priloga I. Uredbi (EU) 2021/821

Globalne izvozne dozvole po vrsti robe iz Priloga A PREPORUCI KOMISIJE (EU) 2024/214

Vrsta robe		Količina
0EC1	Nuklearni materijali, postrojenja, pogoni i oprema	9
0EC2	Softver za nuklearne materijale, postrojenja i opremu	63
0EC3	Tehnologija za nuklearne materijale, postrojenja i opremu	79
1EC1	Materijali, komponente i konstrukcije za upotrebu u zrakoplovu/aviosvemirsku upotrebu	32
1EC2	Eksplozivi, goriva i povezana oprema	6
1EC3	Vlaknasti, filamentni materijali i oprema za proizvodnju	1
1EC4	Posebni metali i slitine te oprema za njih	47
1EC6	Toksične kemikalije, prekursori, patogeni, toksini i genetski modificirani organizmi, povezana oprema i komponente za zaštitu i otkrivanje	95
1EC8	Tehnologija za posebne materijale i srodnu opremu	3
2EC1	Strojni alati te sustavi i komponente za industrijsku opremu	49
2EC2	Oprema za kemijsku i biološku proizvodnju	29
2EC4	Tehnologija za obradu materijala	4
3EC1	Elektronički uređaji i komponente	39
3EC2	Elektronički sklopovi, moduli i oprema	15
3EC3	Elektronički uređaji koji se mogu upotrebljavati za nuklearne primjene	10
3EC4	Oprema za proizvodnju i ispitivanje poluvodičkih uređaja ili materijala	15
3EC5	Poluvodički materijali	5
3EC6	Softver za elektroniku	13
3EC7	Tehnologija za elektroniku	24
4EC1	Računala	130
5EC1	Telekomunikacijski uređaji i oprema	7

Podaci koje su dostavile 23 države članice

Slika 8.1: Globalne izvozne dozvole po vrsti robe (dio 1.)

Globalne izvozne dozvole po vrsti robe iz Priloga A PREPORUCI KOMISIJE (EU) 2024/214

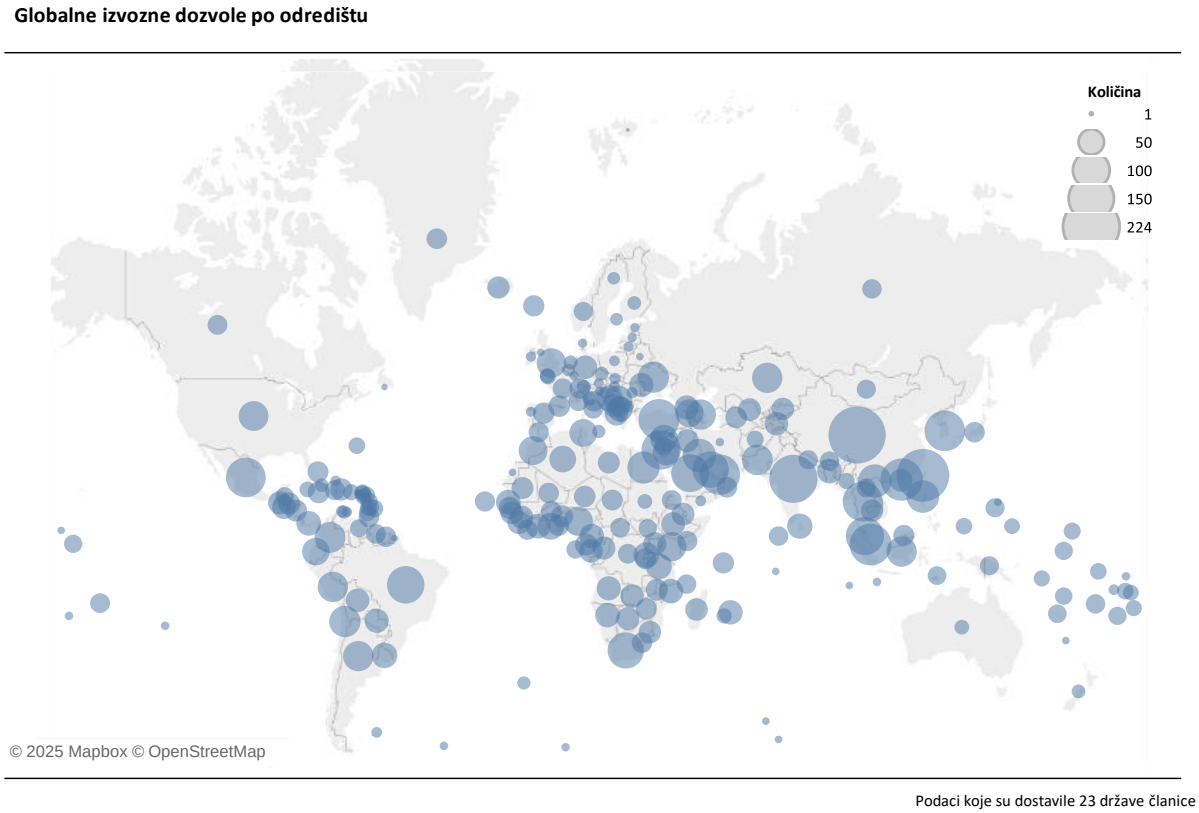
Vrsta robe		Količina
5EC2	Roba i oprema za sigurnost informacija i kriptoanalizu	305
5EC3	Softver za telekomunikacije i sigurnost informacija	234
5EC4	Tehnologija za telekomunikacije i sigurnost informacija	108
6EC1	Optička i akustična oprema, povezane komponente i materijali; ostali senzori	159
6EC2	Laseri, povezana oprema i materijali	9
6EC3	Radarski sustavi, povezana oprema i komponente	4
6EC4	Softver za senzore i lasere	1
6EC5	Tehnologija za senzore i lasere	9
7EC1	Oprema za inercijsku navigaciju	83
7EC2	Ostala oprema povezana s navigacijom i avionikom	3
7EC5	Softver za navigaciju i avioniku	5
7EC6	Tehnologija za navigaciju i avioniku	9
8EC1	Ronilice i površinska plovila te povezani pomorski sustavi, oprema i komponente	11
8EC3	Softver za pomorstvo	3
8EC4	Tehnologija za pomorstvo	4
9EC1	Aviosvemirski motori i plinske turbine (osim bespilotnih zračnih letjelica)	7
9EC2	Bespilotne zračne letjelice i pogoni za njih	16
9EC3	Rakete i svemirske letjelice	1
9EC6	Softver za zračni i svemirski prostor i pogonske sustave	1
9EC7	Tehnologija za zračni i svemirski prostor i pogonske sustave	12

Podaci koje su dostavile 23 države članice

Slika 8.2: Globalne izvozne dozvole po vrsti robe (dio 2.)

Kad je riječ o odredištima (slike 9 i 10), većina dozvola po količini izdana je za izvoz u Kinu (3 %), Tajvan (2 %), Indiju (2 %), Hong Kong (1 %) i Singapur (1 %). Ukupno gledano,

glavnih 25 odredišta čini samo 31 % dozvola po količini globalnih izvoznih dozvola jer globalne dozvole često obuhvaćaju više odredišta[35].

Slika 9: Globalne izvozne dozvole po odredištu

[35] Ibid.

Globalne izvozne dozvole po glavnim odredištima

Odredište	Količina
Kina	224
Tajvan	191
Indija	159
Hong Kong	123
Singapur	120
Turska	115
Južna Koreja	113
Ujedinjeni Arapski Emirati	112
Tajland	110
Meksiko	108
Izrael	106
Malezija	100
Saudijska Arabija	98
Brazil	96
Katar	91
Južna Afrika	90
Kuvajt	77
Vijetnam	76
Filipini	73
Egipat	71
Ukrajina	67
Čile	67
Pakistan	65
Kolumbija	65
Peru	63
Kazahstan	63
Indonezija	63
Azerbajdžan	63
Argentina	63
Sjedinjene Američke Države	61
Ujedinjena Kraljevina	60
Kenija	59
Nigerija	58
Maroko	57
Srbija	56
Armenija	54
Tunis	53
Libanon	52
Ekvador	52
Bahrein	52
Gana	50
Jordan	49
Alžir	49
Bosna i Hercegovina	48
Kostarika	46
Urugvaj	45
Tanzanija	45
Ruanda	45
Sjeverna Makedonija	44
Šri Lanka	44

Podaci koje su dostavile 23 države članice

Slika 10: Globalne izvozne dozvole po glavnim odredištima

4.6. Nacionalne opće dozvole i opće dozvole Unije

Nacionalne opće izvozne dozvole i opće izvozne dozvole Unije izdaju se kako bi se olakšala trgovina robom s dvojnom namjenom, a istodobno smanjilo administrativno opterećenje za izvoznike i tijela za kontrolu izvoza.

Europska unija izdaje opće izvozne dozvole Unije izvoznicima koji obavijeste nadležna tijela i ispune relevantne preduvjete utvrđene u Uredbi. Uredbom se predviđa osam vrsta općih izvoznih dozvola Unije[36].

Velika većina općih izvoznih dozvola Unije izdanih 2022. bila je dozvola EU001 (86 % u pogledu vrijednosti, 95 % u pogledu količine) i to za 10 odredišta, među ostalim za nekoliko važnih trgovinskih partnera EU-a.

Opće izvozne dozvole Unije

Oznaka dozvole	Vrijednost (EUR)	Količina
EU001	8 256 M	89 088
EU002	13 M	669
EU003	10 M	163
EU004	4 M	63
EU005	33 M	269
EU006	28 M	2 078
EU007	4 M	578
EU008	8 M	208

Podaci koje je dostavilo 17 država članica

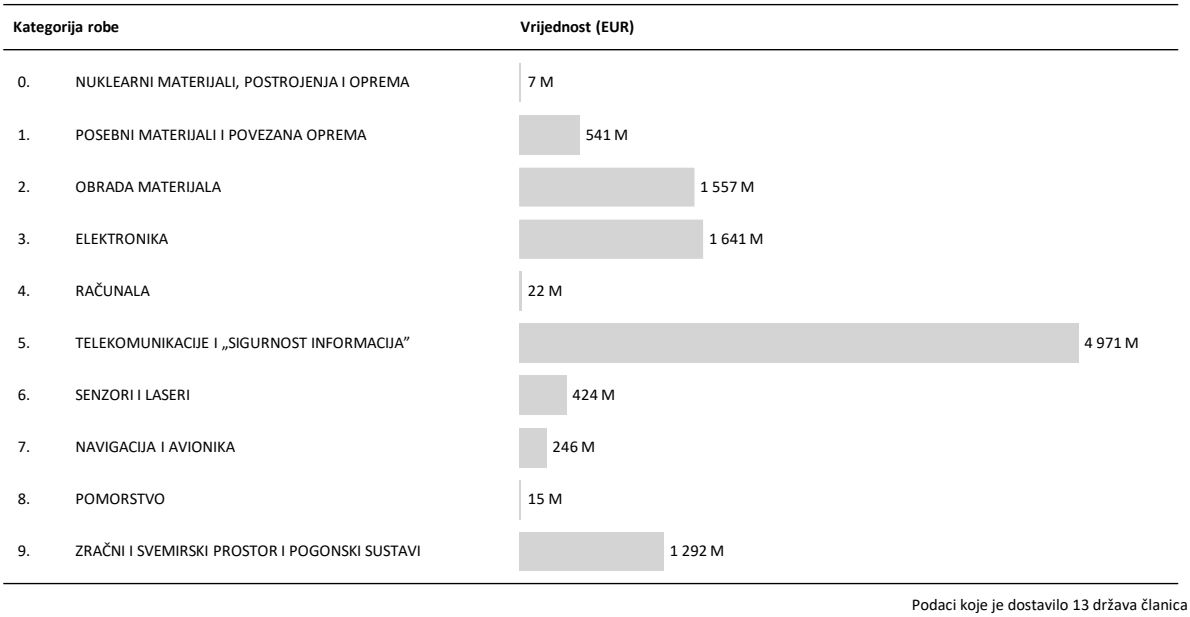
Slika 11: Opće izvozne dozvole Unije

Države članice izdaju nacionalne opće izvozne dozvole izvoznicima koji obavijeste nadležna tijela i ispune relevantne preduvjete utvrđene primjenjivim nacionalnim zakonima. Popis nacionalnih općih izvoznih dozvola koji su države članice dostavile za 2022. nalazi se u Prilogu ovom izvješću i uključuje pojedinosti o odredištima i vrstama robe povezanima sa svakom nacionalnom općom izvoznom dozvolom.

[36] EU001 – Izvoz u Australiju, Kanadu, Island, Japan, Novi Zeland, Norvešku, Švicarsku, Lihtenštajn, Ujedinjenu Kraljevinu te Sjedinjene Američke Države.
EU002 – Izvoz određene robe s dvojnom namjenom na određena odredišta.
EU003 – Izvoz nakon popravka/zamjene.
EU004 – Privremeni izvoz radi izložbe ili sajma.
EU005 – Telekomunikacije.
EU006 – Kemikalije.
EU007 – Izvoz softvera i tehnologije unutar grupe.
EU008 – Šifriranje.

Na slici 12 prikazana je raščlamba vrijednosti općih izvoznih dozvola Unije i nacionalnih općih izvoznih dozvola po kategorijama iz Priloga I. Uredbi. Najviše vrijednosti odgovaraju kategoriji 5. – *Telekomunikacije i „sigurnost informacija"* (4,98 milijardi EUR, 46 % ukupnog iznosa), kategoriji 3. – *Elektronika* (1,64 milijarde EUR), kategoriji 2. – *Obrada materijala* (1,56 milijardi EUR, 15 % ukupnog iznosa) i kategoriji 9. – *Zračni i svemirski prostor i pogonski sustavi* (1,30 milijardi EUR, 15 % ukupnog iznosa).

Opće izvozne dozvole Unije i nacionalne opće izvozne dozvole po kategoriji robe iz Priloga I. Uredbi (EU) 2021/821

Podaci koje je dostavilo 13 država članica

Slika 12: Opće izvozne dozvole Unije i nacionalne opće izvozne dozvole po kategoriji robe iz Priloga I. Uredbi (EU) 2021/821

Raščlamba vrijednosti općih izvoznih dozvola Unije i nacionalnih općih izvoznih dozvola po vrsti robe (slike 13.1 i 13.2) pokazuje da je pet glavnih vrsta robe 5EC2 – *Roba i oprema za sigurnost informacija i kriptoanalizu* (4,81 milijarda EUR, 45 % ukupnog iznosa), 3EC4 – *Oprema za proizvodnju i ispitivanje poluvodičkih uređaja ili materijala* (1,32 milijarde EUR, 12 % ukupnog iznosa), 9EC3 – *Rakete i svemirske letjelice* (961 milijun EUR, 9 % ukupnog iznosa), 2EC1 – *Strojni alati te sustavi i komponente za industrijsku opremu* (860 milijuna EUR, 8 % ukupnog iznosa) i 2EC2 – *Oprema za kemijsku i biološku proizvodnju* (675 milijuna EUR, 6 % ukupnog iznosa).

Opće izvozne dozvole Unije i nacionalne opće izvozne dozvole po vrsti robe iz Priloga A PREPORUCI KOMISIJE (EU) 2024/214

Vrsta robe		Vrijednost (EUR)
0EC1	Nuklearni materijali, postrojenja, pogoni i oprema	7 M
1EC1	Materijali, komponente i konstrukcije za upotrebu u zrakoplovu/aviosvemirsku upotrebu	25 M
1EC2	Eksplozivi, goriva i povezana oprema	114 M
1EC3	Vlaknasti, filamentni materijali i oprema za proizvodnju	125 M
1EC4	Posebni metali i slitine te oprema za njih	94 M
1EC5	Roba i oprema povezana s nuklearnom tehnologijom	4 M
1EC6	Toksične kemikalije, prekursori, patogeni, toksini i genetski modificirani organizmi, povezana oprema i komponente za zaštitu i otkrivanje	178 M
1EC7	Softver za posebne materijale i srodnu opremu	0 M
1EC8	Tehnologija za posebne materijale i srodnu opremu	0 M
2EC1	Strojni alati te sustavi i komponente za industrijsku opremu	860 M
2EC2	Oprema za kemijsku i biološku proizvodnju	675 M
2EC3	Softver za obradu materijala	19 M
2EC4	Tehnologija za obradu materijala	2 M
3EC1	Elektronički uređaji i komponente	124 M
3EC2	Elektronički sklopovi, moduli i oprema	111 M
3EC3	Elektronički uređaji koji se mogu upotrebljavati za nuklearne primjene	41 M
3EC4	Oprema za proizvodnju i ispitivanje poluvodičkih uređaja ili materijala	1 324 M
3EC5	Poluvodički materijali	24 M
3EC6	Softver za elektroniku	0 M
3EC7	Tehnologija za elektroniku	18 M
4EC1	Računala	6 M
4EC2	Softver za računala	0 M
4EC3	Tehnologija za računala	16 M

Podaci koje je dostavilo 13 država članica

Slika 13.1: Opće izvozne dozvole Unije i nacionalne opće izvozne dozvole po vrsti robe (dio 1.)

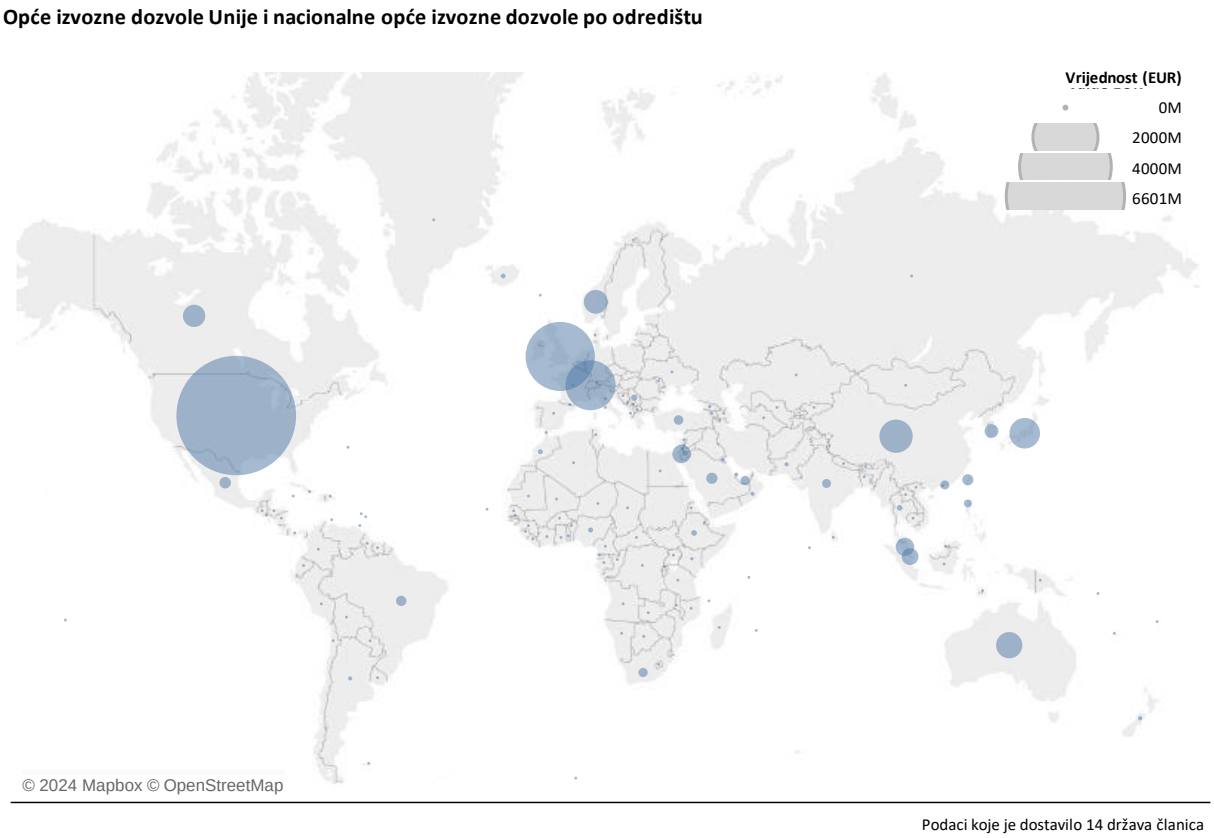
Opće izvozne dozvole Unije i nacionalne opće izvozne dozvole po vrsti robe iz Priloga A PREPORUCI KOMISIJE (EU) 2024/214

Vrsta robe		Vrijednost (EUR)
5EC1	Telekomunikacijski uređaji i oprema	24 M
5EC2	Roba i oprema za sigurnost informacija i kriptoanalizu	4 809 M
5EC3	Softver za telekomunikacije i sigurnost informacija	136 M
5EC4	Tehnologija za telekomunikacije i sigurnost informacija	3 M
6EC1	Optička i akustična oprema, povezane komponente i materijali; ostali senzori	112 M
6EC2	Laseri, povezana oprema i materijali	285 M
6EC3	Radarski sustavi, povezana oprema i komponente	14 M
6EC4	Softver za senzore i lasere	1 M
6EC5	Tehnologija za senzore i lasere	12 M
7EC1	Oprema za inercijsku navigaciju	209 M
7EC2	Ostala oprema povezana s navigacijom i avionikom	22 M
7EC4	Proizvodna oprema za navigaciju i avioniku	1 M
7EC5	Softver za navigaciju i avioniku	1 M
7EC6	Tehnologija za navigaciju i avioniku	13 M
8EC1	Ronilice i površinska plovila te povezani pomorski sustavi, oprema i komponente	15 M
8EC4	Tehnologija za pomorstvo	1 M
9EC1	Aviosvemirski motori i plinske turbine (osim bespilotnih zračnih letjelica)	314 M
9EC2	Bespilotne zračne letjelice i pogoni za njih	10 M
9EC3	Rakete i svemirske letjelice	961 M
9EC4	Raketni motori	2 M
9EC5	Oprema za aerodinamičke tunele, ispitne uređaje i komore	0 M
9EC6	Softver za zračni i svemirski prostor i pogonske sustave	3 M
9EC7	Tehnologija za zračni i svemirski prostor i pogonske sustave	3 M

Podaci koje je dostavilo 13 država članica

Slika 13.2: Opće izvozne dozvole Unije i nacionalne opće izvozne dozvole po vrsti robe (dio 2.)

Kad je riječ o odredištima za koja su izdane opće izvozne dozvole Unije i nacionalne opće izvozne dozvole, pet glavnih odredišta bila su Sjedinjene Američke Države (6,60 milijardi EUR, 51 % ukupnog iznosa), Ujedinjena Kraljevina (2,21 milijarda EUR, 17 % ukupnog iznosa), Švicarska (1,16 milijardi EUR, 9 % ukupnog iznosa), Kina (512 milijuna EUR, 4 % ukupnog iznosa) i Japan (432 milijuna EUR, 3 % ukupnog iznosa). To upućuje na to da se velika većina robe s dvojnom namjenom za koju su izdane opće izvozne dozvole izvozi u zemlje navedene pod dozvolom EU001. To se objašnjava i činjenicom da je vrijednost izvoza za koji su izdane opće izvozne dozvole Unije znatno veća nego kad je riječ o nacionalnim općim izvoznim dozvolama (9,65 milijardi EUR u odnosu na 846 milijuna EUR, kako je prikazano na slici 2).

Slika 14: Opće izvozne dozvole Unije i nacionalne opće izvozne dozvole po odredištu

Opće izvozne dozvole Unije i nacionalne opće izvozne dozvole po odredištu

Odredište	Vrijednost (EUR)
Sjedinjene Američke Države	6 601 M
Ujedinjena Kraljevina	2 208 M
Švicarska	1 158 M
Kina	512 M
Japan	432 M
Australija	319 M
Norveška	262 M
Kanada	230 M
Malezija	159 M
Izrael	158 M
Singapur	132 M
Južna Koreja	88 M
Meksiko	62 M
Saudijska Arabija	58 M
Tajvan	58 M
Brazil	49 M
Turska	42 M
Ujedinjeni Arapski Emirati	41 M
Južna Afrika	39 M
Hong Kong	38 M
Indija	37 M
Filipini	28 M
Srbija	18 M
Etiopija	15 M
Tajland	15 M
Jordan	13 M
Nigerija	12 M
Maroko	11 M
Island	10 M
Novi Zeland	9 M
Argentina	8 M
Pakistan	8 M
Oman	7 M
Kuvajt	7 M
Katar	7 M
Kenija	5 M
Gruzija	5 M
Sjeverna Makedonija	5 M
Alžir	4 M
Côte d'Ivoire	4 M
Tunis	4 M
Ukrajina	4 M
Senegal	4 M
Bahrein	4 M
Bosna i Hercegovina	3 M
Mauricijus	3 M
Uganda	3 M
Lihtenštajn	3 M
Togo	2 M
Indonezija	2 M

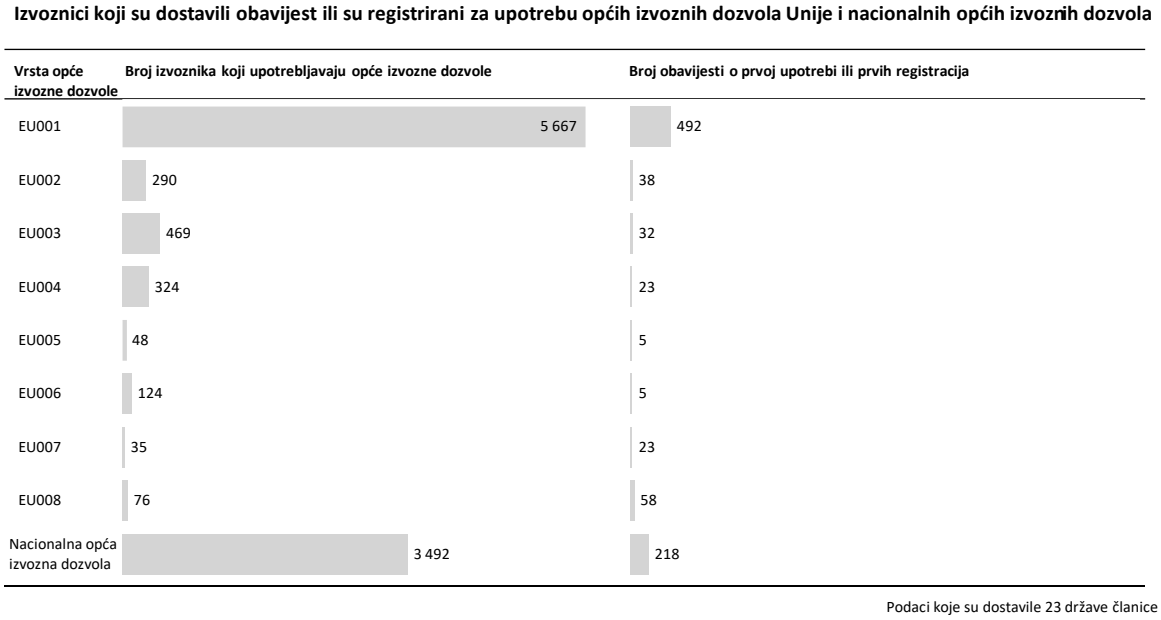
Podaci koje je dostavilo 14 država članica

Slika 15: Opće izvozne dozvole Unije i nacionalne opće izvozne dozvole po glavnim odredištima

4.7. Registrirani korisnici nacionalnih općih izvoznih dozvola i općih izvoznih dozvola Unije

Kako bi se pružile informacije o obavijestima izvoznika u skladu s Uredbom[37], godišnje izvješće uključuje podatke o broju izvoznika koji su dostavili obavijest ili su registrirani pri nadležnom tijelu kako bi mogli upotrebljavati opće izvozne dozvole Unije ili nacionalne opće izvozne dozvole.

Opće izvozne dozvole Unije u 2022. upotrebljavala su ukupno 7033 izvoznika, pri čemu ih je 80,57 % imalo dozvolu EU001, a 3492 izvoznika upotrebljavala su nacionalne opće izvozne dozvole. U 2022. zabilježeno je 676 obavijesti o prvoj upotrebi ili prvih registracija za opće izvozne dozvole Unije (od čega ih se 73 % odnosilo na dozvolu EU001), a za nacionalne opće izvozne dozvole zabilježeno ih je 218.

Slika 16: Izvoznici koji su dostavili obavijest ili su registrirani za upotrebu općih izvoznih dozvola Unije i nacionalnih općih izvoznih dozvola

4.8. Podaci o robi s dvojnom namjenom koja je klasificirana kao roba za kibernetički nadzor u skladu s člankom 2. stavkom 20. Uredbe

U 2022. države članice zaprimile su ukupno 288 zahtjeva (slika 17) za izvoz robe za kibernetički nadzor, uglavnom u vezi s kategorijama *Sustavi za presretanje telekomunikacija* (216 zahtjeva), *Softver za praćenje komunikacije* (28 zahtjeva) i *Softver za neovlašteni ulazak*

[37] Uskladiti s odredbama za opće izvozne dozvole Unije u Prilogu II. Uredbi: „Izvoznik koji upotrebljava ovu dozvolu obavješćuje nadležno tijelo države članice u kojoj izvoznik ima boravište ili poslovni nastan o prvoj upotrebi ove dozvole u roku od 30 dana od datuma prvog izvoza ili, u skladu sa zahtjevom nadležnog tijela države članice u kojoj ima boravište ili poslovni nastan, prije prve upotrebe ove dozvole. Država članica obavješćuje Komisiju o mehanizmima obavješćivanja odabranim za ovu dozvolu. Komisija objavljuje dostavljene informacije u seriji C *Službenog lista Europske unije*."

(20 zahtjeva). Na slikama 18.1 i 18.2 prikazana su odredišta iz tih zahtjeva za izvoz robe za kibernetički nadzor. U 2022. odobrena su 224 zahtjeva, a odbijeno ih je 37. To pokazuje da se broj dozvola za robu za kibernetički nadzor povećao (u odnosu na 115 dozvola izdanih 2021.), čime se nastavlja trend koji je započeo 2020. Čini se da je broj odbijenih zahtjeva za izvoz robe za kibernetički nadzor[38] prilično stabilan (35 odbijenih zahtjeva 2021.).

Zahtjevi za izvoz robe za kibernetički nadzor po vrsti

Vrsta robe		Količina
CS1	Softver za neovlašteni ulazak	20
CS2	Sustavi za presretanje telekomunikacija	216
CS3	Sustavi internetskog nadzora	16
CS4	Softver za praćenje komunikacije	28
CS5	Forenzički/istražni alati	1
CS6	Ostala roba s popisa koja se može upotrijebiti kao roba za kibernetički nadzor	7

Podaci koje je dostavilo 14 država članica

Slika 17: Zahtjevi za izvoz robe za kibernetički nadzor[39]

Zahtjevi za izvoz robe za kibernetički nadzor po odredištu

[38] Više informacija o robi za kibernetički nadzor dostupno je u Smjernicama od 16. listopada 2024., kako je navedeno u bilješci 7.

[39] Napominjemo da je člankom 11. Uredbe propisano da su za izvoz unutar EU-a određene robe za kibernetički nadzor iz njezina Priloga IV. potrebne i dozvole koje izdaju države članice.

Slika 18.1: Zahtjevi za izvoz robe za kibernetički nadzor po odredištu

Zahtjevi za izvoz robe za kibernetički nadzor po odredištu

AE	Ujedinjeni Arapski Emirati	ME	Crna Gora
AM	Armenija	MK	Sjeverna Makedonija
AZ	Azerbajdžan	MV	Maldivi
BA	Bosna i Hercegovina	MX	Meksiko
BD	Bangladeš	MY	Malezija
BF	Burkina Faso	MZ	Mozambik
BR	Brazil	NE	Niger
CH	Švicarska	NG	Nigerija
CI	Côte d'Ivoire	OM	Oman
CL	Čile	PH	Filipini
CM	Kamerun	PK	Pakistan
CO	Kolumbija	PL	Poljska
DM	Dominika	PY	Paragvaj
DO	Dominikanska Republika	QA	Katar
DZ	Alžir	RS	Srbija
EK	Ekvador	RW	Ruanda
EG	Egipat	SA	Saudijska Arabija
GH	Gana	SD	Sudan
GY	Gvajana	SG	Singapur
HN	Honduras	SN	Senegal
HR	Hrvatska	TD	Čad
ID	Indonezija	TG	Togo
IL	Izrael	TH	Tajland
IN	Indija	TN	Tunis
IQ	Irak	TW	Tajvan
JO	Jordan	UA	Ukrajina
KE	Kenija	UG	Uganda
KZ	Kazahstan	UZ	Uzbekistan
LB	Libanon	VN	Vijetnam
MA	Maroko	ZA	Južna Afrika

Slika 18.2: Zahtjevi za izvoz robe za kibernetički nadzor po odredištu

4.9. Informacije o upravljanju i izvršavanju

U 2022. države članice dostavile su sljedeće informacije o upravljanju i provedbi Uredbe:

a) Broj članova osoblja (ekvivalent punog radnog vremena) koji izravno sudjeluju u upravljanju kontrolama u EU-u: 392.

b) Broj informativnih događanja organiziranih u referentnoj godini: 129.

c) Broj provedenih revizija za provjeru usklađenosti u toj godini, uključujući one koje provode carinska i druga tijela: 1062.

d) Broj prijavljenih povreda: 110.

e) Broj izrečenih administrativnih i kaznenih sankcija ili kazni (koje je izreklo bilo koje relevantno nacionalno tijelo za izvršavanje zakonodavstva) u slučaju kršenja propisa o kontroli izvoza: 30.

f) Upotreba alata za kontrolu izvoza:

– države članice koje upotrebljavaju sustav za elektroničko izdavanje dozvola: 18.

– države članice koje upotrebljavaju alate za klasifikaciju: 24.

– države članice koje upotrebljavaju druge alate ili softver za primjenu kontrola: 24.

5. ZAKLJUČCI

Izvješće je pripremljeno na temelju nove metodologije koja osigurava bolju granularnost i pouzdanost informacija. S druge strane, zbog promjene metodologije teško je napraviti vremensku usporedbu s izvješćima iz prethodnih godina. Međutim, općenito se može primijetiti da je 2022. zabilježeno povećanje i odobrenih zahtjeva[40] i odbijenih zahtjeva[41] za trgovinu robom s dvojnom namjenom.

Ukupna vrijednost odobrene trgovine robom s dvojnom namjenom u 2022. iznosila je 57,3 milijarde EUR, što čini 2 % izvoza robe izvan EU-a. U brojčanom smislu to su 138 764 odobrena zahtjeva, pri čemu je većina transakcija obuhvaćena upotrebom općih izvoznih dozvola Unije (93 311), nacionalnih općih izvoznih dozvola (26 953) i individualnih dozvola (17 072). Iste je godine prijavljeno 813 odbijenih zahtjeva u vrijednosti od 0,98 milijardi EUR. Ti brojčani podaci pokazuju da je odbijen tek mali dio izvoza EU-a (0,04 % vrijednosti ukupnog izvoza robe izvan skupine EU-27).

Izvješće uključuje sve dostupne podatke koji su stavljeni na raspolaganje u kontekstu raznih praksi i vrsta dozvola u svakoj državi članici. U tom smislu u izvješću se ne navodi precizna raspodjela odobrene trgovine po vrsti robe ili odredištu u pogledu globalnih izvoznih dozvola (koje su 2022. činile 48 % vrijednosti odobrene trgovine) jer te dozvole često uključuju otvorene izvozne vrijednosti i izdaju se za više artikala robe i odredišta. Unatoč tome, i dalje je korisno razmotriti kretanja drugih vrsta dozvola (individualnih i općih izvoznih dozvola), koje čine 52 % vrijednosti odobrene trgovine.

U 2022. najviše vrijednosti odobrene trgovine izuzev globalnih dozvola (slika 19) odnosile su se na vrste robe 0EC1 – *Nuklearni materijali, postrojenja, pogoni i oprema* (21 %), 5EC2 – *Roba i oprema za sigurnost informacija i kriptoanalizu* (20 %), 2EC1 – *Strojni alati te sustavi i komponente za industrijsku opremu* (9 %), 3EC4 – *Oprema za proizvodnju i ispitivanje poluvodičkih elemenata ili materijala* (7 %) i 9EC1 – *Aviosvemirski motori i plinske turbine (osim bespilotnih zračnih letjelica)* (5 %). Popis vrsta robe prikazanih na slici 19 općenito čini 90 % vrijednosti odobrene trgovine koja nije uključivala globalne dozvole.

[40] U 2021. vrijednost odobrene trgovine robom s dvojnom namjenom iznosila je 38,5 milijardi EUR, što je činilo 1,8 % ukupnog izvoza izvan EU-a.
[41] U 2021. odbijeno je 568 zahtjeva, što je činilo oko 0,01 % ukupnog izvoza izvan EU-a.

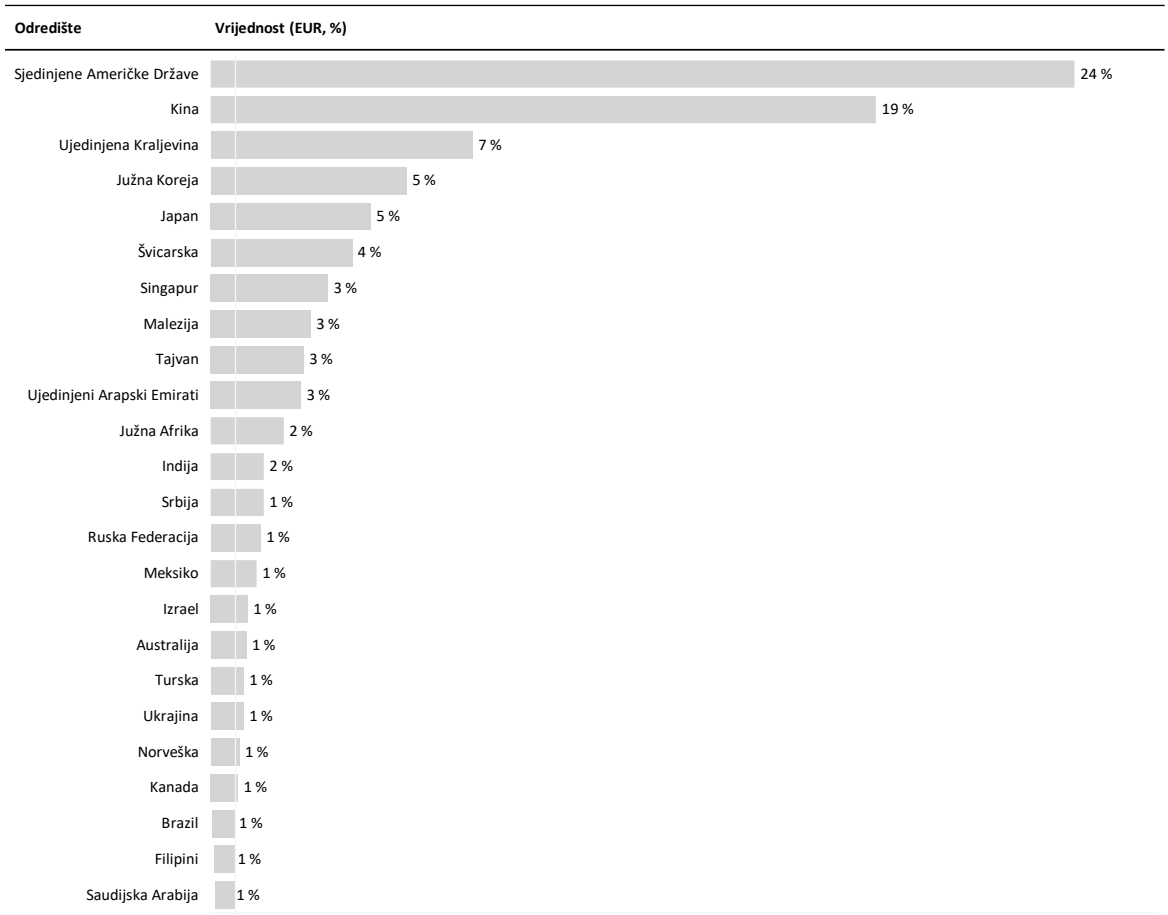
Glavne vrste robe iz Priloga A PREPORUCI KOMISIJE 2024/214 po vrijednosti individualnih i općih izvoznih dozvola

Vrsta robe		Vrijednost (EUR, %)
0EC1	Nuklearni materijali, postrojenja, pogoni i oprema	21 %
5EC2	Roba i oprema za sigurnost informacija i kriptoanalizu	20 %
2EC1	Strojni alati te sustavi i komponente za industrijsku opremu	9 %
3EC4	Oprema za proizvodnju i ispitivanje poluvodičkih uređaja ili materijala	7 %
9EC1	Aviosvemirski motori i plinske turbine (osim bespilotnih zračnih letjelica)	5 %
2EC2	Oprema za kemijsku i biološku proizvodnju	4 %
XEC1	Ostalo/roba koja nije navedena na popisu	4 %
0EC3	Tehnologija za nuklearne materijale, postrojenja i opremu	4 %
9EC3	Rakete i svemirske letjelice	3 %
6EC2	Laseri, povezana oprema i materijali	3 %
5EC1	Telekomunikacijski uređaji i oprema	3 %
1EC2	Eksplozivi, goriva i povezana oprema	2 %
3EC3	Elektronički uređaji koji se mogu upotrebljavati za nuklearne primjene	2 %
0EC2	Softver za nuklearne materijale, postrojenja i opremu	2 %
1EC6	Toksične kemikalije, prekursori, patogeni, toksini i genetski modificirani organizmi, povezana oprema i komponente za zaštitu i otkrivanje	2 %

Slika 19: Glavne vrste robe za koju su izdane individualne dozvole i opće izvozne dozvole po vrijednosti

Kad je riječ o odredištima obuhvaćenima dozvolama izuzev globalnih (slika 20), po vrijednosti su najveća odredišta bila Sjedinjene Američke Države (24 % ukupnog iznosa), Kina (19 %), Ujedinjena Kraljevina (7 %), Južna Koreja (5 %) i Japan (5 %). Međutim, na to rangiranje znatno utječe ponderiranje općih izvoznih dozvola Unije, osobito dozvole EU001 (8,2 milijarde EUR), i u njemu nisu uzeta u obzir glavna odredišta za globalne izvozne dozvole po količini, tj. Tajvan, Indija, Hong Kong, Singapur i Turska. Popis odredišta prikazanih na slici 20 općenito čini 90 % vrijednosti odobrene trgovine koje nije uključivala globalne dozvole.

Glavna odredišta izvan EU-a za koja su izdane individualne dozvole i opće izvozne dozvole po vrijednosti

Slika 20: Glavna odredišta izvan EU-a za koja su izdane individualne dozvole i opće izvozne dozvole po vrijednosti

Naposljetku, u izvješću se osobita pozornost posvećuje izdavanju dozvola za robu za kibernetički nadzor u okviru angažmana EU-a u pogledu učinkovitog suzbijanja rizika od upotrebe robe za kibernetički nadzor u vezi s unutarnjom represijom i/ili počinjenjem teških povreda ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava. U 2022. države članice zaprimile su ukupno 288 zahtjeva za izvoz te robe. Najviše ih se odnosilo na vrstu robe *Sustavi za presretanje telekomunikacija* (216 zahtjeva). U istom su razdoblju odobrena 224 zahtjeva, a odbijeno ih je 37. Ti brojčani podaci pokazuju i povećanje broja odobrenih dozvola u odnosu na 2021.[42], dok se broj odbijenih zahtjeva čini prilično stabilnim[43].

Nakon što su 2021. pokrenute razne mjere Komisija i države članice nastavile su biti usredotočene na ispunjavanje zahtjeva i mandata na temelju modernizirane Uredbe. To uključuje rad u raznim tehničkim stručnim skupinama usmjeren prema poboljšanju kontrola koje se odnose na robu za kibernetički nadzor, provedbi izvoznih kontrola, tehnologijama u nastajanju i razvoju programa EU-a za izgradnju kapaciteta i osposobljavanje tijela država članica za izdavanje dozvola i izvršavanje.

[42] U 2021. izdano je 115 dozvola za robu za kibernetički nadzor.
[43] U 2021. odbijeno je 35 zahtjeva za robu za kibernetički nadzor.

Tim mjerama na temelju Uredbe o robi s dvojnom namjenom EU-u će se omogućiti i da učinkovitije surađuje s partnerima radi promicanja globalne konvergencije kontrola, smanjenja trgovinskih tenzija, povećanja predvidljivosti za poduzeća, promicanja vrijednosti EU-a i održavanja međunarodnog mira i sigurnosti.